

Regiune 3
Hunedoara-Deva

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

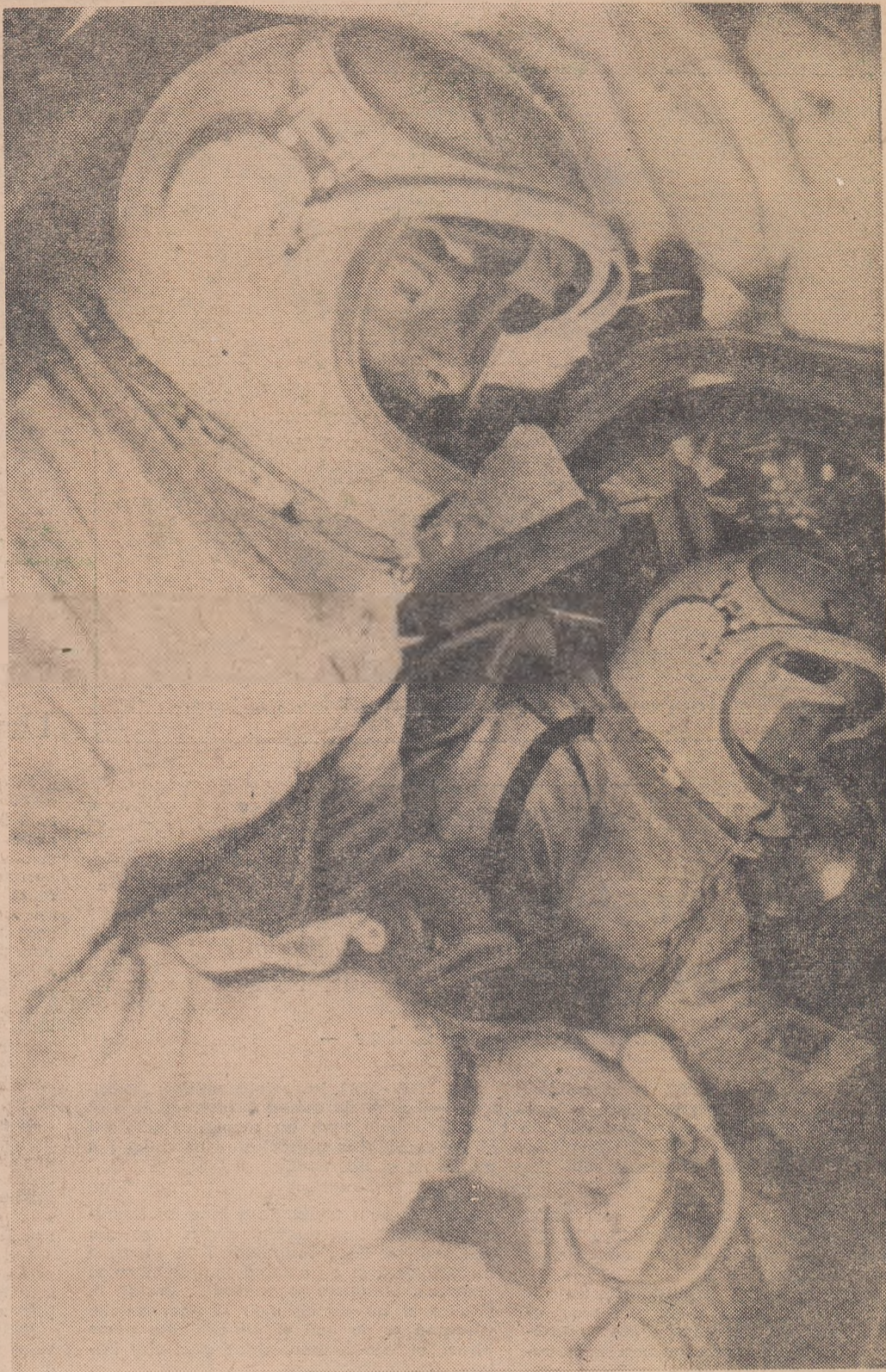
Din sumar:

Acad. L. Sedov:

**În anii ce vin,
evenimente
care vor face senzație**

**„Vaci”
de radioelemente**

Capitala nichelului

ÎN CABINA NAVEI COSMICE

Cadru din noul film documentar „Un om a ieșit în Cosmos”, despre zborul cosmonauților P. Beleaev și A. Leonov.

Balerinii români la Moscova. De la stînga la dreapta: Gabriel Popescu, Alexa Dumitrache-Mezincescu, Eugen Giurgiu, directorul-adjunct al T.O.B., Ileana Iliescu, dirijorul Constantin Petrovici, maestrul de balet Oleg Danovski și Elena Dacian. (Citiți în pag. 5-a: „Succesul balerinilor români”).

Pagina de umor:

**Declarația
de dragoste**

Schiță de V. DÎHOVICINÎI
și V. SLOBODSKOI

ANUL XXI
36
(1068)
3 septembrie 1965
12 pagini, 1 leu

V. Klemke: Ilustrație pentru un manual școlar (Gravură în lemn)

BELETRISTICĂ

Dragii noștri petersburghezi

— Un foileton de A. Cehov —

A. P. Cehov a colaborat, între 1882—1887, la revista satirică „Budilnik”. Semna foiletoanele cu pseudonime și de aceea depistarea lor s-a făcut cu mare greutate. De abia în ultimul timp au reușit cercetătorii literari sovietici să stabilească cu certitudine paternitatea cehoviană a acestor foiletoane, din care publicăm și noi unul.

Astăzi, dragii moscoviți, nu vom vorbi despre domniile voastre, ci despre dragii noștri petersburghezi, de sex masculin și de sex feminin.

În primul rând place aux dames. De altfel, cuvântul „doamne” l-am pus aici numai din politețe, deoarece faptele înfățișate în desenul nostru aparțin unei categorii „speciale” de doamne, după cum se vede și din explicația la desen

Chestionar-tip pentru doamnele din Petersburg

1) Rangul, numele și prenumele, profesia etc. Doamne din Petersburg, granddames, văduve și fecioare de diverse familii, îndeplinesc funcția de mori stricate. Semne particulare, în afară de turniuri enorme și frunți înguste, nu au. Sînt înțreținute de tăticul, mămică sau soțul.

2) Origina. Unele se trag din Korobocika¹⁾, altele din Kukșina²⁾, iar altele au ieșit din spuma golfului Finic.

3) Dacă au proprietate (avere). Nu au convingeri, nici păreri proprii, întemeindu-și toată judecata pe fraze citite și vorbe auzite. Agoniseala lor cuprinde o lipsă totală de tact, înclinația spre psihopatie, trîndăveală și superficialitate.

4) Unde și-au făcut educația... evidențieri sau distincții în serviciu... etc... Educația și-au făcut-o în diverse locuri, dar cu precădere în camerele slujnicilor unde au făcut progrese serioase în pălmuirea cameristelor. Studiile superioare și le-au făcut acasă, citind „Lumea modernă” sau certîndu-se cu modistele. Dintre meritele deosebite în serviciu putem cita:

a) Ovațiile adresate cu ocazia plecării cîntăreșilor italieni; lacrimi, sărutări de mîini, fluturări energice de batiste, etc.

b) Procurarea unui autograf de la superpsihopata Semionova și urcarea ei pe piedestalul ființelor supranaturale.

c) Afectarea și istericalele pentru fleacuri.

d) Popularizarea spiritismului și a reformatorilor gen Pașkov.

e) Adularea d-lui Karabcevski, avocatul adorabilului Imșenețki. Sfîșierea în bucățele a hîrțurilor sale, a altor flecușețe, a gașoșilor lui vechi și păstrarea acestor relicve ca amintire...

f) Ovațiile în cinstea porucicului Imșenețki cu prilejul achitării sale. Doamnele l-au luat pe sus și, gîdilîndu-l la subsuori, l-au scos din sala tribunalului și l-au suit în trîsură. Cu acest prilej au fost vărsate două căldări de lacrimi, au fost pronunțate multe fraze emoționante și a fost dăruit un milion de surisuri. În lipsa unor adevărați nefericiți, umiliți și obidiți, prezența la Petersburg a unui „nefericit” Imșenețki este pentru filantroape o adevărată comoară.

5) Dacă au luat parte la campanii împotriva inamicului sau chiar la bătălii și cînd cauze? Deși sînt deprinse să-și vire nasul peste tot, la campanii nu au luat

parte. Au avut totuși de-a face cu inamicul, oferîndu-i în trecutul război ruso-turc buchete de flori, îndopîndu-l în lazarete cu ciocolată și organizînd împreună cu el „aimons, chantons et dansons”. Poartă în fiecare zi bătălii cu soții și servantele, plezînd și pe unii și pe celelalte peste obraz, și întoidecuna, chiar cînd sînt bătute, ies învingătoare

6) Dacă au fost amendate, anchetate și judecate etc... Au fost amendate de nenumărate ori. Au fost deseori judecate de opinia publică și de ziare pentru „excentricitățile” lor dar de fiecare dată au sfîdat sentința. Sînt în mod evident incorigibile...

Prezentul formular urmează a fi expediat sălbaticilor neozelandezi, care au trimis doamnelor din Petersburg diplome de cetățene de onoare ale Noii-Zelande.

¹⁾ Joc de cuvinte. Korobocika înseamnă și cutiuță și este și numele unei eroine gogoliene.

²⁾ De asemenea joc de cuvinte. Specie de vrăbie și nume de personaj literar.

INIȚIATIVE

Un automat (aproape) poetic...

Gulliver, bine cunoscutul personaj al lui Swift, visa să descopere, în cursul minunatelor lui călătorii, o mașină care să permită oamenilor „să scrie cărți de filozofie, politică, drept, matematică, teologie și poezie, chiar dacă sînt cu totul lipsiți de erudiție și de talent”. O firmă americană, specializată în construcția de aparate electronice, i-a realizat, într-un fel, visul. Recent, într-un ziar australian, au apărut niște versuri care purtau în loc de semnătură inițialele A.B. Cititorii au aflat ulterior că ele nu ascundeau numele unui poet debutant, ci al unui automat aflat și el în faza de debut.

Cum a ajuns automatul electronic să fabrice versuri? La început, s-a recurs la o mașină a cărei memorie a fost încărcată cu 850 de cuvinte și 32 de modele de propoziții finite, din care mașina a alcătuit fraze, pe baza unei selecții proprii. Apoi, a fost utilizat un automat de o construcție mai complexă, în memoria căruia au fost introduse 3500 de cuvinte. Noul automat era în stare să producă 128 de fraze tip. Cuvintele au fost împărțite în grupe, iar mașina putea alege cîte un cuvînt din fiecare grupă, spre a constitui fraze finite.

Experiențele au continuat și programul mașinii a fost perfecționat. Unele cuvinte

au fost scoase din grupele amintite mai sus, lăsîndu-se automatului libertatea de a le folosi după cum va crede de cuviință. În acest fel au apărut rînduri cu o succesiune bine definită și posibilitatea ca, folosînd un dispozitiv special, să se introducă cuvintele separate, cuvintele „leit-motiv” în lăuntru frazelor.

Așa s-a născut poezia „Fetele” cu semnătura A.B., din care oferim o mostră spre convingerea cititorilor:

Toate fetele plîng, ca zăpezile liniștite.
În lojă, această fată nu va plînge.
Ploaia esența îndrăgostiților proști, dar
eu nu sînt timid.
Oprindu-se, oftînd, mergînd, fata aceea
înota parcă sub pînze și la birou.

După cum se vede logica mașinii e cu totul deficitară și deocamdată nici nu poate fi vorba de poezie, iar construcțiile sintactice nu sînt decît niște vași abstracțiuni.

(Din „Nedelea”)

VITRINA

Drumul vieții

Povestirea de lungă respirație „Nu te naști fericit”, de Evgheni Karpov, apărută în revista „Oktiabr” Nr. 7/1965, se înscrie în buna tradiție a literaturii ruse și sovietice, în perimetrul căreia destinul omului și strădaniile lui pentru o existență armonioasă au ocupat întotdeauna un loc de seamă. Karpov a implicat în povestirea sa vădite sensuri antirosseauiste, dat fiind că destinul eroului său principal, chirurgul Piotr Zaharovici Zavrajin, tînde să contrazică mereu, cu fiecare nou episod, părerea că s-ar fi născut fericit. Pentru că fericirea înseamnă, de fapt, un șir de calități pe care Zavrajin le dobîndește de-a lungul anilor, ele nu l-au urmărit din leagăn. Viața nu-i zîmbește la tot pasul, așa cum i-au prezis cei ce i-au vegheat apariția pe lume și ideea încetănită printre cei din jur este mereu dezmințită de numeroase întîmplări cu un ecou dureros în conștiința eroului. Dar fiecare dintre ele îi cere lui Zavrajin un efort de autodepășire, de înțelegere superioară a existenței, de selectare, în cursul anilor, a datelor esențiale din care își poate alcătui o viață plină, conformă cu structura lui temperamentală și cu aspirațiile societății în mijlocul căreia trăiește.

Războiul și alte împrejurări îl silesc să-și atingă tirziu țelul din tinerete, acela de a ajunge chirurg. La o vîrstă cînd alții sînt consacrați, Zavrajin izbutește, pentru prima dată, să minuiască scalpelul. Dar spre nenorocul lui, ratează operația, de altfel, foarte simplă. Nu găsește apendicele bolnavului, caz foarte rar în practica chirurgicală, și în satul respectiv vestea se răspîndește fulgerător, cum era și firesc, iar prestigiul lui se năruie înainte de a se fi încheat. În clipele de restriște, o aventură sentimentală îl îndepărtează de soția lui, sporîndu-l, astfel, zbraberile sufletești.

După cîteva operații reușite trebuie să constate că medicul șef se așează de-a curmezișul planurilor sale și îi devine un dușman de temut.

Aceste șocuri îl aruncă într-o stare de disperare ce se învecinează, adesea, cu o minie sălbatică, inutilă și deloc propice planurilor sale. Dar din toate aceste încercări, Zavrajin „se alege” treptat; ele îi cizelează personalitatea, îi permit să ia cunoștință de propriile sale veleități, de modalitățile cele mai potrivite pentru realizarea lor. În aceste împrejurări își dă seama că nu se poate despărți de soția lui, înțelege că mina pe care i-o întinde colegul lui, bătrînul Policarp Jenihov, nu trebuie respinsă, că medicina își are o etică proprie, căreia nu i te poți opune.

În povestirea lui, Evgheni Karpov ne transmite ideea generoasă că personalitatea unui om este alcătuită, deopotrivă, din victoriile și din înfrîngerile pe care le înregistrează de-a lungul anilor, că datele genetice nu precumpănesc în biografia indivizilor. Păcat că această idee despre destinul oamenilor, pe deplin compatibilă cu cerințele umanismului socialist, este uneori micșorată de o rezolvare pripită și facilă a conflictelor în care este antrenat eroul povestirii.

Z. L.

MICA ISTORIE LITERARĂ

Făuritorii romanului rus

Intr-un studiu substanțial, cu titlul „Tîpuriile de roman rus”, publicat în revista „Voprosi literaturi” (Nr. 7/1965) V. Kirpotin urmărește evoluția romanului rus de la

Turgheniev la Dostoievski. Perioada supusă analizei este, într-adevăr, cea mai fertilă din istoria romanului rus, care a influențat și continuă să influențeze puternic întreaga proză universală.

Primul capitol al studiului este consacrat lui „Turgheniev și crizei romanului închinat vieții personale. Saltikov-Șcedrin”. Autorul socotește că înflorirea romanului intim (familiar, de dragoste, etc) a marcat, în Rusia, o îndepărtare de influențele ideologice oficiale. Dar, curînd, cadrul noii orientări s-a dovedit neîndestulător pentru a cuprinde viața omului. Lucrul se resimte și în creația lui Turgheniev, care s-a văzut nevoit, după ce a obținut succesele sale cele mai trainice cu romanul de familie, să introducă în el idei sociale și filozofice cu putere de circulație în societatea timpului. Kirpotin consideră că cel mai bun exemplu în acest sens este romanul „Părinți și copii” care a apărut „după ce estetica revoluționar-democratică a formulat programul unei „cotituri” în literatură, cînd se cerea cu energie scoaterea eroilor din „cabinet” și din „dormitor” (expresia este a lui Belinski), în piețele publice, pe cîmp, la sate, în „ateliere”, în universitate, în mișcarea revoluționară ilegală, în piață, la bursă, acolo unde se ciocneau interesele politice, sociale și economice”.

Un rol important în această direcție l-a jucat Șcedrin, cu cerința lui „de a găsi pentru povestirea rusă noi tîrimuri”, nedefrișate încă.

Cel care a înnoit, însă, romanul rus a fost Lev Tolstoi. Cu toate că n-a înțeles de la început necesitatea „cotiturii”, și primele lui încercări literare atestă această neînțelegere, el a lărgit, pînă la limită, aria tematică și modalitățile de expresie ale romanului clasic. Tolstoi a creat „romanul fluviu” și a „îngemănat individul cu poporul, viața particulară cu relațiile cetățenești, întîmplările de familie cu evenimentele istorice în mișcare, într-un curent impus cu legitate”.

Etapa următoare a fost romanul lui Dostoievski. Acesta a fost primul scriitor rus care a impus cu consecvență și în mod de liberat, într-o netă opoziție de idei cu Turgheniev, omul simplu ca erou de roman. De la această idee a pornit Dostoievski în opera de făurire a romanului modern, cărnă i-a pus piatra de temelie și i-a asigurat o strălucire mereu vie de-a lungul anilor.

Autorul studiului citat face o amplă analiză a operii lui Dostoievski, cu multe sugestii valoroase pentru caracterizarea ei. Pentru Kirpotin, elementul inovator esențial al operii lui Dostoievski, este introducerea tragediei în proză.

R. Kalio: Ex libris (1964)

Impresii de neuitat

La invitația Consiliului General A.R.L.U.S., o delegație a Asociației de prietenie sovieto-române ne-a vizitat țara pentru a participa la cea de a 21-a aniversare a eliberării României. Înainte de înapoierea în patrie, l-am rugat pe S. D. Orlov, secretar al Prezidiului Sovietului Suprem al R.S.F.S.R., șeful delegației, să ne împărtășească impresiile culese cu acest prilej.

Am primit cu multă plăcere invitația de a vizita frumoasa dumneavoastră țară. Știam destul de multe despre România din bogata literatură care se editează la noi, din filme și din ziare, din multiplele aspecte ale activității Asociației de prietenie sovieto-române. Dar nici unul dintre noi nu o cunoștea personal, nu o mai vizitase până acum. Or, după cum se știe, — mă văd silit să repet un adevăr arhi-banal — impresiile directe, contactul nemijlocit sînt cu totul altceva.

Ne-am bucurat deci din toată inima de posibilitatea acestei călătorii, deoarece nutrim o caldă simpatie pentru poporul român și aveam în sfîrșit ocazia să ne satisfacem fireasca dorință de a lua legătură nemijlocită cu realitatea românească.

Impresiile acumulate sînt foarte bogate și de abia de acum încolo urmează să se ordoneze, să se sedimenteze. Dar peste toate se ridică amintirea neuitatei demonstrații de la 23 August. A fost un adevărat simbol, o adevărată imagine concentrată a forței morale și materiale a poporului, a patriotismului său fierbinte, a unității lui în jurul Partidului Comunist Român. Ne socotim fericiți că am participat la acest 23 August, care a încununat o vară bogată în evenimente de răsunet istoric: al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, care a încheiat un bilanț grandios și a

trasat o nouă etapă în ascensiunea țării spre culmile socializmului și comunismului, adoptarea noii cartă a drepturilor cetățenești — Constituția Republicii Socialiste România. În fața tribunelor, cetățenii României Socialiste au demonstrat cu un etuziasm emoționant, care exprima starea de spirit a unui popor liber și mîndru, în plin avînt constructiv, politic și economic.

De la București am plecat în țară. Spre sud, spre nord, spre vest. Pe tot parcursul drumului ne-a însoțit o impresionantă desfășurare a ogoarelor înfrățite de pe care s-au cules, se culeg sau se vor culege roadele darnicului pămînt românesc, s-a cules, se culege, se va culege belșug. Stăpîna peste vastele întinderi mănoase, tehnica agricolă modernă era omniprezentă — simbol al nivelului înalt la care se practică agricultura socialistă a țării dumneavoastră.

La fel de impresionantă ne-a părut desfășurarea construcției de locuințe. Am vizitat multe orașe, mai mari și mai mici, și în toate — dar absolut în toate — am intrat și am ieșit prin cartiere noi, am trecut printre șiruri de blocuri noi, care îmbină frumosul cu confortul cel mai modern.

Vizita noastră în fabrici și uzine ne-a dat posibilitatea să ne formăm o imagine despre forța industrială a României. La Brăila am vizitat Combinatul de ce-

luloză, întreprindere utilităț la nivelul celor mai înalte exigențe tehnice, cu un proces de producție excelent organizat. În orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, Combinatul chimic ne-a uimit cu utilajul și tehnologia lui modernă, cu înalta calificare a colectivului și înalta cultură a producției. Hidrocentrala „V. I. Lenin” de la Bicaz unde, deși nu sînt specialiști în hidrotehnică, ne-am dat seama că sînt folosite realizări de prim ordin ale științei și tehnicii moderne sau Fabrica de confecții „București” — acest bastion al industriei ușoare românești, ne-au rotunjit imaginea despre avîntul industriei românești, așa cum într-o picătură de apă se reflectă imensitatea cerului.

Dar impresiile noastre despre uzinele moderne, ogoarele fertile, orașele noi și cele renăscute, despre mirifica natură românească sînt inseparabile de impresiile despre oameni. Pretutindeni ne-a frapat generozitatea, hărnicia, optimismul oamenilor, înfăptuitorii marilor succese dobîndite de România socialistă. Succesele acestea ne bucură și le admirăm din toată inima.

În timpul lucrărilor Congresului al IX-lea al P.C.R., am urmărit planurile grandioase pe care vi le propunem. Ceea ce ați înfăptuit pînă acum e o solidă garanție că și proiectele de viitor vor fi transformate în realitate. Noi, ca oameni sovietici, ca prieteni, vă dorim mult succes.

Ducem cu noi în țară amintiri de neuitat și acum, la plecare, profitînd de ocazia pe care ne-o oferiți, întregă noastră delegație — Hudjuma Șukurova, Tatiana Koniuhova, P. A. Nikolaev, A. F. Kornev, N. I. Petraciov și subsemnatul — transmitem poporului român, prin intermediul revistei dumneavoastră, cele mai calde urări de fericire și prosperitate.

S. D. Orlov

Secretar al Prezidiului Sovietului Suprem al R.S.F.S.R.

CONSTRUCȚII

Patinoar și strand la domiciliu

Despre casele viitorului s-a scris și se va mai scrie mult. Lucrul se explică, desigur, prin preocuparea specialiștilor de resort de a asigura o îmbunătățire continuă a condițiilor de viață ale omului modern.

În această ordine de idei merită amintit și proiectul unui complex de locuințe cu unități de deservire obștească elaborat de un grup de arhitecți din Moscova.

În corpuri de clădiri cu 16 etaje, aducînd cu o carte deschisă, vor putea locui circa 2.500 de locatari. Clădirile vor fi legate de un pavilion sau de un „bloc de deservire”, cum îi spun specialiștii. La parterul pavilionului va fi amenajat un restaurant iar, alături, o bucătărie centrală, în care bucătari exeperimentați vor pregăti zilnic pînă la 14.000 de porții de mincare. Locatarii vor putea lua, însă, masa nu numai la restaurant, ci și în micile sufragerii amenajate la fiecare etaj al blocurilor.

Arhitecții au ținut apoi seama și de faptul că multe gospodine doresc să-și gătească singure. Apartamentele sînt prevăzute de aceea cu plite și spălătoare electrice, montate în perete, cu frigider, dulăpioare suspendate pentru vase etc. Pentru ca femeile să fie scutite de principalele griji gospodărești, la fiecare etaj sînt prevăzute încăperi dotate cu aparate electrice pentru curățat parchetul, aspiratoare, mese și scaune pliante, mașini de cusut și de spălat, de care se vor putea folosi toți locatarii. Iar cine va avea pantofi de reparat, nasturi de cusut sau haine de stopat nu va trebui decît să coboare la parter, în atelierul special amenajat.

Dar proiectul arhitecților moscoviți oferă locatarii și diverse posibilități de destindere și amuzament în timpul liber.

Asfel, ei vor putea viziona filme sau asculta concerte într-o sală de spectacole cu o capacitate de 400 de locuri. La parterul fiecărui corp de clădire vor fi ateliere speciale pentru aviomodeliști, radioamatori etc.

În cadrul complexului este proiectată de asemenea, amenajarea unui bazin de înot, a unui teren de tenis și gorodki și a unui patinoar. După cum nici amatorii de plajă nu vor trebui să plece de acasă în căutarea soarelui. Solarele amenajate pe terasele de la etajele 16 ale blocurilor vor oferi cele mai bune condiții pentru baia de soare.

INDUSTRIA ELECTRONICĂ

O inovație

Ați auzit, desigur, de „Spidola”! E un transistor cu mare extensie de bandă, cu manevrare simplă și practică, cu o sensibilitate și selectivitate excelente, care funcționează în cele mai diverse condiții climatice și folosește elementele de alimentare cele mai obișnuite. Aceste calități i-au dus numele pe toate meridianele lumii. Anul acesta, de pildă, Anglia a importat 100.000 de bucăți.

De o egală căutare se bucură și posturile de înaltă clasă „Riga-10”, „Mir”, „Festival”, „Latvia”, „Baltica”, „Riga-6”, „Daugava”, „Rigonda-Mona” și „Rigonda-Stereo”, premiate la Tîrgul de la Leipzig, sau transistoarele „Selga” și „Banga”. Toate aceste aparate sînt fabricate în R.S.S. Letonă. La realizarea lor au fost găsite o sumă de soluții tehnologice originale. În primul rînd a fost înlăturată sudura manuală și introdus circuitul imprimat. În felul acesta au fost create instalații în care sudura se face cufundîndu-se elementele într-o soluție, operație ce durează numai cîteva secunde, ceea ce înseamnă o adevărată revoluție tehnică, care aduce uriașe economii.

Instalația pentru sudura simultană a unui mare număr de contacte avea, totuși, un inconvenient. Ea nu permitea automatizarea totală a operației deoarece, pentru a fi cufundat în baie, blocul trebuia luat de pe banda rulantă și astfel „lanțul” era întrerupt. Problema a fost rezolvată la uzina „VEF” din Riga. Sudura blocurilor de aparate de radio care trec pe banda rulantă se face acum printr-un jet de emulsie. Instalația respectivă este un element al benzii de asamblare și asigură o automatizare completă nu numai a sudurilor, ci a tuturor celorlalte operațiuni auxiliare.

EXPOZIȚII

„Mobila - 1965”

Recent deschisă la Moscova, expoziția „Mobila-1965” prezintă 110 garnituri de mobilă pentru dormitoare, sufragerii,

camere de zi, camere pentru copii, 30 de garnituri complete pentru bucătării și holuri, peste 130 de mobile diverse, precum și felurite tapițerii și accesorii necesare

La Institutul de proiectare a mobilei din Moscova. Se elaborează schița unui nou model de scaun.

unui interior plăcut. Expoziția este dominată de mobila modulară, care permite evitarea monotoniei în aranjarea apartamentelor. Cumpărătorii pot schimba după bunul lor plac dimensiunile mobilelor și să le dispună în funcție de mărimea și forma geometrică a încăperilor. Esențele folosite la realizarea mobilelor sînt extrem de variate: nuc, acaju, stejar, fag etc. etc. Suprafețele exterioare strălucitoare, lustruite, au fost înlocuite cu suprafețe mate, mai odihnitoare și mai estetice.

La expoziție sînt reprezentate 70 de întreprinderi producătoare, instituite de proiectare și alte organizații specializate din 13 republici unionale. Multe fabrici de mobilă din Asia Centrală, Kazahstan și dintr-o serie de orașe din R.S.F.S.R. (ca, de pildă, Iaroslavl, Cerepoveț sau Tula) care participă pentru prima oară la o astfel de manifestare se prezintă cu expo-nate ce atrag un numeros public.

Expoziția „Mobila-1965”, arată presa

sovietică, este mai mult decît o simplă prezentare a celor mai recente modele și combinații de mobilier. Ea dovedește interesul, străduința specialiștilor din acest domeniu de a pune la îndemîna publicului piese armonioase, de bun gust, care să înfrumusețeze interioarele și, în felul acesta, viața cotidiană.

BUNURI DE CONSUM

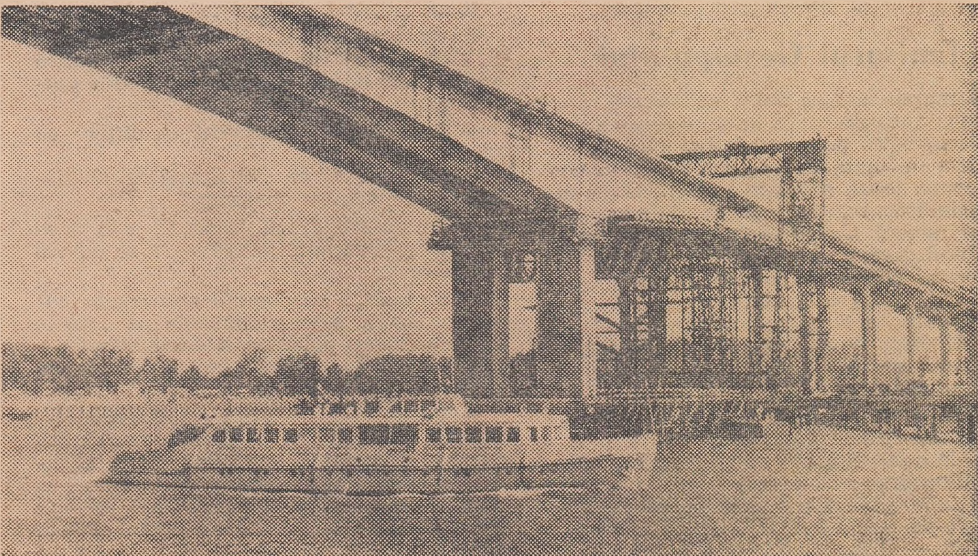
Ceasuri pentru toate gusturile

Cifrele statistice arată că industria sovietică produce 1047 de modele de ceasuri. Dar moda, gusturile, cerințele sînt schimbătoare și creatorii de modele de ceasuri sînt datori să țină seama de această împrejurare. Iată de ce, în urma unui sondaj făcut printre oameni cu meserii, vîrste și gusturi diferite, Institutul de cercetări în industria ceasurilor a recomandat spre fabricare o mai mare varietate de modele. Și anume:

Pînă acum, ceasurile de buzunar erau socotite „condamnate” — și, după cit se pare, pe nedrept. Pedagogii și medicii, geologii și topograful, silvicultorii și constructorii, de exemplu, au declarat că le-ar fi mult mai comod să folosească asemenea ceasuri. Drept care, au și fost create cîteva modele; plate, cu sau fără capac, gravate sau simple.

Ceasurile-brățară vor suferi și ele schimbări. Pentru bărbați se preconizează ceasuri pătrate. Turiztii vor putea cumpăra ceasuri suvenire, studenții ceasuri „studentești” iar... bunicuțele ceasuri medaliolate.

Mai sînt apoi ceasurile-brățară pentru femei, botezate „Noșii albe” cu cadranel de un albastru pal, ceasul „Kabinetai”, pentru birou și prevăzut cu un bloc-notes, ceasul-cîrticică cu sonerie, ale cărui dimensiuni, 75 x 60 mm, permit să fie purtat în buzunarul de la piept.

Pod recent terminat la Rostov pe Don. El va putea fi, deopotrivă, utilizat de automobile și trenuri și străbate Donul la o înălțime de 30 de metri, ceea ce îngăduie trecerea unor nave mari.

Dr. Richard Sorge

MISIUNE SPECIALĂ: BERLIN-TOKIO

(XVII)

În 1933, Richard Sorge, lucrător în serviciul de informații sovietic, este rechemat de la Șanghai la Moscova spre a i se încredința o nouă misiune, mult mai primejdioasă, și anume aceea de a se stabili la Tokio în calitate de corespondent al unui ziar hitlerist.

După ce petrece o vreme în Germania, spre a câștiga încrederea autorităților naziste, în septembrie 1933 Sorge se stabilește în Japonia și ia legătura cu viitorii săi colaboratori, organizând grupul „Ramzai”. Datorită unei activități asidue, perseverente, el izbuteste să-și creeze faima de cel mai bun corespondent german din Japonia și de nazist înfocat, lucru care-l ajută să pătrundă în tainele diplomației și statelor majore hitleriste și japoneze.

(Urmare din numărul trecut)

— Ce glumă mai e și asta, Eugen? — e interesat Richard și-și privi ceasul. E septembrie, ora 23 și 7 minute.

— Înseamnă că în Germania e amiază... Generalul făcu o pauză și apoi continuă: — Prin urmare, au trecut șapte ore jumătate de la începutul unui mare război. Generalului îi plăcea punctualitatea și era bine informat. Dar nici el nu putea să știe că în ziua aceea, la 1 septembrie 1939, începuse cel de al doilea război mondial...

În ianuarie 1940 „Ramzai” comunică Centrului:

„Dragul meu tovarăș. Am primit indicația de a rămâne încă un an; deși dorim foarte mult să venim acasă, ne vom continua aici greaua noastră activitate. Vă mulțumesc pentru salutări și urări referitoare la odihnă. Dar dacă aș pleca în concediu, n-aș putea să vă transmit informații”.

În mai Richard transmite:

„Se înțelege de la sine că din pricina situației actuale vom amâna data întoarcerii acasă. Vă asigurăm încă o dată că acum nu e cazul să ridicăm această problemă”.

„Vă felicit cu prilejul aniversării Revoluției noastre din Octombrie și doresc tuturor oamenilor noștri cele mai mari succese în munca lor.

Ramzai. 7 noiembrie 1940”.

Poziția pe care o avea în colonia germană îi credea, într-adevăr, lui Richard mari posibilități, dar îi impunea și o sumă de obligații împovărătoare. Fără el nu se făcea nici o recepție importantă la ambasada sau la clubul german și, desigur, Richard nu putea lipsi niciodată de la „Seratele berlinezilor”. Aceste serate se organizau în localul ambasadei, o dată sau de două ori pe an, pentru „stimularea spiritului patriotic”. Aveau loc, de obicei, cu ocazia venirii vreunui emisar de seamă al lui Hitler sau a unui funcționar important din ministerul de Externe.

Și de data asta, în timp ce se îndrepta spre „Serata berlinezilor”, Richard știa că printre oaspeții se afla un ofițer superior de la marele stat major, „specialist” în probleme sovietice. În ajun, Ott îi spusese că ofițerul venise la Tokio prin Uniunea Sovietică și că „deschisese bine ochii”.

Emisărul Gestapo-ului

În marea sală de bal a ambasadei se adunase aproape toată colonia germană. În mijlocul sălii, pe o masă din lemn masiv se afla un uriaș cazan fumegând. Richard își ocupă locul, dinainte stabilit, lângă cazan, îmbrăcat într-un halat alb scrobit și cu o bonetă înaltă de bucătar pe cap: zimbând oaspeților, începu să împartă tradiționalii crenvurști bavarezi. Mulți invitați arboraseră ordinele și medaliile căpătate pentru activitatea lor. Berea și șnapul stimulau buna dispoziție. Curînd, participanții se împărțiră în grupuri. Ici-colo, prin unghere, se cînta.

Cînd invitații începură să dea semne că se săturaseră de mâncare și băutură, trecu la dans, Richard zburînd de pe el halatul, dînd impresia că voia să el să participe la veselia generală. Invită la dans prima femeie pe care o întîlni — Hilda, secretara lui Ott — și începu să valseze. Îmbrăcată într-o rochie neagră de catifea, împurpurată la față și emoționată, Hilda era în culmea fericirii. Dar Richard își mișca picioarele aproape automat. Se gîndea la cu-

totul altceva. În hărmălaia din sala de bal trebuia să-l descopere pe ofițerul de la marele stat major care venise la Tokio cu o misiune specială. Richard valsa, valsa mereu, dar în același timp scruta cu privirea oaspeții. Într-un colț, cu picioarele lungite pe brațul unui fotoliu de catifea, sfărăia atașatul naval Wencker. Prin tunica deschisă i se vedea pieptul acoperit cu păr blond. Cîțiva tineri trecură spre ușă însoțiți de stenografele ambasadei. Dar ofițerul care-l interesa pe Richard nu era acolo. Dispăruse și Ott.

La un moment dat orchestra tăcu. Richard își conduse partenera la locul ei și porni spre ușă în căutarea lui Ott. Dar tocmai atunci îl strigă maiorul Scholl.

— Nu te-ai săturat de balamucul ăsta, Sorge? — îl întrebă maiorul, cu obișnuita-i grosolanie. — De altfel, Excelența Sa are nevoie de dumneata. Un bun prilej să te faci nevăzut.

Richard ridică surprins din sprîncene.

Richard Sorge (în dreapta) într-un local de noapte din Tokio. Fotografie făcută în 1940.

— Mi se pare că ai cam tras la măsca, Scholl. N-am deloc de gînd să părăsesc această plăcută adunare, în care sînt atîția reprezentanți distinși ai marii noastre națiuni.

Scholl se depărtă și se mistui în mulțime. Sorge mai îmbrășișă o dată cu privirea sala. Omul pe care-l căuta nu era acolo. „Înseamnă că e la Ott” — își spuse el și porni spre biroul ambasadorului. În semi-obscuritatea de pe coridor nu observă, însă, o umbră care-l urmărea.

— Ah, uite-l și pe doctorul Sorge! Faceți cunoștință.

Un german voinic, cu un profil fin dar cu mîini lungi ca niște gîrbace, se ridică numaidecît de pe scaun și bătu din pîteni.

— Colonelul Schildknecht — ofițer cu misiune specială.

— Richard Sorge, corespondent al ziarului „Frankfurter Zeitung”!

— Spune-mi, dragă Richard, n-ai ceva treburi urgente în Rusia? — i se adresă apoi Ott.

— Sînt sigur că domnul ambasador cunoaște foarte bine problemele pe care le au de rezolvat subalternii domniei sale — răspunse Richard, încercînd să-și ascundă nedumerirea.

— Vreau să cred că așa stau lucrurile — observă măgulit Ott. — Dar domnul colonel îmi recomandă stăruitor să te eliberez de orice alte treburi și să te trimit în vizită la ruși. Domnia sa crede că un bun observator ca dumneata ar putea petrece ceva cu folos cîteva săptămîni, adunînd un material interesant pentru Wehrmacht. Ce părere ai?

— Rusia e o țară misterioasă, iar misterele turbură întotdeauna imaginația — răs-

punse Richard. — Mă tem că departamentul d-lui colonel n-a făcut bine alegerea. Pasiunea mea e Orientul și, de altfel, nici nu sînt deloc pregătit pentru misiuni speciale.

— Vă apreciez modestia, domnule doctor — interveni Schildknecht — dar exagerați mult greutățile. Lucrurile sînt mult mai simple. Să vă dau un exemplu. A fost de ajuns să călătoresc o singură dată cu transiberianul ca să mă edific complet asupra capacității sale de transport. Halte de încrucșare, macazuri, gări în construcție — pentru un ochi experimentat ele sînt o adevărată comoară. Acum știm absolut totul despre această arteră feroviară a rușilor.

— Vă felicit, domnule colonel. Sper că v-ați asigurat crucea de cavaler — îi spuse Richard. — Din păcate, însă, eu nu sînt făcut pentru o asemenea activitate. Dacă aș fi fost în locul dv. aș fi dormit, probabil, și n-aș fi observat nici jumătate din

numărul haltelor, ca să nu mai vorbesc de macazuri. Căci nimic nu mă adoarme mai bine ca tăcînitul roților.

Ott izbucni în hohote. Îi plăcuse gluma lui Richard.

— V-am spus, domnule colonel, că doctorul Sorge e prea necesar aici, la Tokio, pentru ca ambasada să se poată lipsi de el un răstimp mai îndelungat. Dacă țineți, însă, atît de mult să beneficiați de serviciile lui, n-am nimic împotriva să vă înformez despre tot ce se petrece aici, în Japonia. Vă asigur domnule colonel, că veți primi cele mai exacte și mai exhaustive informații.

Se pare că atîta și aștepta colonelul. Numaidecît, începu să-l asalteze cu întrebări pe Richard. Acesta răspundea detaliat, dînd răspunsurilor un aer cît mai verosimil. În lunga-i activitate la Tokio se obișnuise cu discuțiile de acest fel. Mai știa apoi că la Berlin erau cel mai bine primite știrile care corespundeau cu dorințele hitleristilor. De cele mai multe ori ele nu aveau nimic comun cu realitatea, dar nimeni nu ținea seama de asta. Sorge știa foarte bine ce dorea să afle Berlinul și de aceea mulți reprezentanți ai spionajului german, care lucrau la Tokio, îl socoteau un om indispensabil.

„Serviciile” lui Sorge erau utilizate simultan de patru servicii de spionaj german. Bineînțeles, căpeteniilor lor nici nu le trecea prin minte că strălucitul lor informator acționa cu aprobarea Centrului său.

Rivalitatea și permanenta suspiciune dintre căpeteniile naziste din imediata apropiere a lui Hitler le determinaseră să-și creeze agenturi proprii de spionaj atît în interiorul cît și în afara Germaniei. Ministerul de Externe, von Ribbentrop, își organizase, de pildă, un serviciu special de

spionaj transformînd în informatori aproape întreg personalul ministerului său. De la Tokio, din partea lui Ott, se primeau știri care de multe ori îi sfîrneau lui Ribbentrop un entuziasm delirant. Uneori, Ott menționa sursa informațiilor sale: „Doctorul Sorge, demn de toată încrederea”. În baza informațiilor lui Richard, von Ribbentrop îl uluia pe Führer cu cunoștințele sale despre problemele Extremului Orient. Dar cel puțin încă alte trei departamente se mai ocupau cu stringerea de informații de politică externă. Căutînd surse serioase de informații la Tokio, agenții se ciocneau de același „om de nădejde”: Richard Sorge.

Pînă la urmă ajunseseră la Sorge și agenții serviciului de spionaj al lui Himmler — Gestapoul. Filiala din Tokio a Gestapoului era condusă de colonelul Meisinger care, la ambasada, avea funcția de atașat de poliție. Meisinger era un nazist notoriu și avea, chiar în cercul acoliților săi, faima de călău. După cel de al doilea război mondial, această fiară cu chip de om a fost executată, la cererea Tribunalului popoarelor, pentru crimele monstruoase săvîrșite la Varșovia: înainte de a fi trimis la Tokio, ucisese cu mîna lui copii și femei nevinovate. La Tokio, Meisinger căuta cu orice preț să fie prieten cu influentul corespondent al lui „Frankfurter Zeitung”.

La rîndul lui, „omul de încredere” Richard Sorge folosea orice întîlnire cu reprezentanții serviciilor de spionaj militar, diplomatic, ai partidului nazist sau Gestapoului pentru a afla informații prețioase despre planurile hitleristilor.

Nu se dezminți nici de data asta. Răspunse amănunțit la întrebările care-l interesau pe colonelul Schildknecht, dar, la urmă, își primi „plata” pentru „serviciile” făcute. Colonelul, spion de profesie, nu era prea locvace.

Era scump la vorbă și căuta să dea fiecărui cuvînt o anumită greutate. Abia la sfîrșitul discuției comunică o știre care-l înghetă pe Richard.

— La Berlin e pe punctul de a fi terminat un plan detaliat de atacare a Rusiei — anunță el plin de importanță.

Richard făcu apel la toată puterea lui de stăpînire.

— Înseamnă, deci, că ați vrut să-i convingeți pe domnul ambasador să mă trimită la ruși cu cască și ranită în spinare? — întrebă el pe tonul cel mai firesc cu putință.

— O, nu! — răspunse colonelul, sorbind o înghițitură de coniac — Ați fi avut destul timp să ajungeți acolo tot în vreme de pace. Deocamdată, avem probleme de rezolvat în Europa. Iar Führerul nu vrea în nici un caz să lupte pe două fronturi. Este o experiență care ne-a costat prea scump în trecut.

„Serata berlinezilor” nu se terminase încă. Dar Richard nu mai voia să se întoarcă în sala de bal. Era prea tulburat. Războiul bătea la ușa țării sale.

Iuți pasul, cu gîndu-l să-l caute pe Klausen. Poate că mai era în sală. Dar nu-l găsi, așa încît se îndreptă spre ușa care da în parc. Dar tocmai atunci se auzi strigat de cîteva glasuri. Amețiți de băutură, cîțiva funcționari ai ambasadei voiau să ciocnească cu el în cinstea „unificării poporului”. Se apropiară de bar și ridicară cupele.

Serghei Goliakov
Vladimir Ponzovski

(Va urma)

COREGRAFIE

Succesul balerinilor români

Turneul moscovit al Teatrului de operă și balet din București este considerat un mare eveniment în viața artistică a capitalei sovietice.

Ziarele sovietice oglindesc amply spectacolele baletului bucureștean. Chiar după primul spectacol cu „Lacul lebedelor”, N. Vitvițki a scris în „Sovetskaia kultura”: „Să prezinți „Lacul lebedelor” este întotdeauna un eveniment îmbucurător și plin de răspundere. Dar să prezinți o variantă proprie a acestei minunate lucrări în patria lui Ceaikovski și Lev Ivanov, în fața spectatorilor educați în arta Galincei Ulanova, Marinei Semionova, Olgăi Lepesinskaia, Nataliei Dudinskaia, Maiei Plisețkaia este de două ori mai îmbucurător și mai plin de răspundere. Dar românii ne-au cucerit, înfățișându-ni-se ca maeștri inspirați, sinceri, îndrăgostiți de muza lui Ceaikovski”.

Referindu-se la celelalte două spectacole din programul turneului — „Întoarcerea din adâncuri” de Mihail Jora și „Giselle” de Adam, profesoara Viktorina Kriger a scris în „Pravda”: „Baletul, în montarea lui Oleg Danovschi, este original, începând chiar cu faptul că în spectacol apare personajul Povestitoare, care povestește spectatorilor despre evenimentele de pe scenă. Acest rol neobișnuit pentru balet este susținut cu succes de Valentina Massini.

Muzica lui Mihail Jora e neobișnuit de complexă și fără îndoială grea pentru dans, dar în același timp îi cucerește pe spectatori prin caracterul fantastic și dinamismul ei. Un mare merit revine în montarea baletului pictoriței Ofelia Tutoveanu.

Personajul emoționant și tragic în același timp al tinerei Menaru este intruchipat de Irinel Liciu, posesoarea unei înalte măiestrii tehnice. Convingător și dramatic este Gabriel Popescu în rolul Menan.

Unul din cele mai bune spectacole ale artiștilor români este baletul „Giselle”, montat de Vasile Marcu. Acest spectacol demonstrează cu deosebită claritate nu numai marile posibilități coregrafice ale trupe, ci și talentul artiștilor de a crea personaje puternice. Observația aceasta se referă, în primul rând, la talentata Alexa Mezinescu, care dansează în rolul Gisellei. Albert, în interpretarea inezestratului Gheorghe Cotovelea, este plin de romantism. Mirta interpretată de Ileana Iliescu e de dezlănțuită, necruțătoare”.

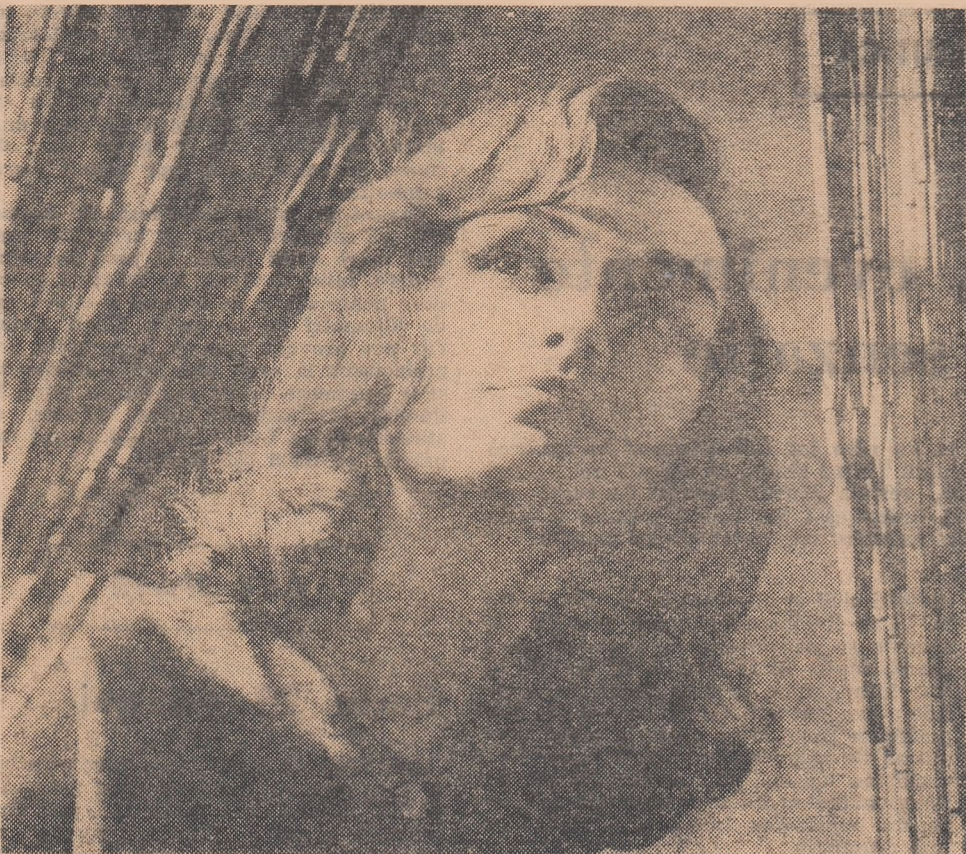
Aprecieri la fel de elogiatoare pot fi citate și din alte cronici consacrate turneului balerinilor români la Moscova.

CINEMA

Arșin mal-alan

Comedia muzicală a compozitorului azerbaidjan U. Hagibekov „Arșin mal-alan” a fost o permanentă tentație pentru cineaști. Ea a fost ecranizată pentru prima oară în 1916, la Baku, iar peste cîțiva ani de R. Mamulian la Hollywood. Acum aproape două decenii, cineaștii azerbaidjani au dat o nouă versiune (la noi filmul a rulat cu titlul „Caut o nevastă”) în care pe atunci debutantul Rașid Beibutov, devenit ulterior celebru cîntăreț și actor, cînta vesel și nepăsător refrenul cunoscut în întreg Orientul: „Arșin mal-alan...”.

Și acum, din nou „Arșin mal-alan”. La „Azerbaidjanfilm”, regizorul Tofik Taghizade ecranizează, pentru a patra oară, cunoscuta comedie a clasicului azerbaidjan. Așa cum a declarat Taghizade, nu e

O fotografie recentă a Zinaidei Kirienko.

vorba de o „reinnoire” a peliculei. Și nici de faptul că posibilitățile cinematografului au crescut enorm — deși regizorul folosește acum culoarea și ecranul lat. Sarcina principală pe care și-a propus-o echipa de filmare este să pătrundă mai adînc sensul compoziției lui Hagibekov, să dezvăluie ideile acestei opere, în care se întretaie două teme de bază: tema dragostei curate și luminoase și aceea a destinului tragic al femeii orientale.

Spre deosebire de filmele anterioare, care nu s-au depărtat prea mult de spectacolul teatral, în noul film compoziția subiectului este schimbată, evenimentele sînt mutate, pe cît posibil, în „natură”, s-au operat tăieturi în partitură și în text, unele personaje au fost aprofundate, ceea ce dă acțiunii dinamism, cursivitate.

Vă mai amintiți subiectul? Tînărul negustor Asker vrea să se însoare din dragoste, dar un musulman nu are voie să-și vadă mireasa pînă în ziua nunții. La îndemnul prietenului său Suleiman, Asker se deghizează în negustor ambulat și umblă din casă în casă în căutarea unei neveste. În final, patru perechi: două lirice — Asker și Ghiulciohra, Suleiman și Asia — și două comice — Djahan-hala și Sultanbek, Veli și Telli — ocolesc dibaci legile șariatului și se căsătoresc.

Aventurile lor hazlii vor vedea curînd din nou lumina ecranului, iar celebrul refren oriental va răsună cu o nouă prospețime: „Arșin mal-alan”...

— Și acum veți face cunoștință cu artistul care a interpretat rolul omului invizibil.

„F-2”

În cele de mai jos va fi vorba despre cei doi Fernandel — tatăl și fiul. Dar, de fapt, mai mult despre al doilea, deoarece Fernandel-senior nu mai are nevoie de recomandări. Spectatorii l-au îndrăgit de mult pe acest actor de un haz irezistibil și în același timp profund uman, care i-a delectat în atîtea filme („Cazimir”, „Confidentul doamnelor”, „Caidul” și multe, multe altele). Căci puterea farmecului artistic al talentului lui Fernandel este complexă. Încît nu întîmplător omul acesta, lipsit de frumusețe fizică, a jucat în trei decenii de activitate, în peste o sută patruzeci de filme, continuînd să fie un favorit al publicului. Numele lui Fernandel stă astăzi, pe bună dreptate, alături de numele celor mai mari comici ai ecranului: Chaplin, Linder, Keaton...

Fernandel are trei copii. Dar numai mezinul, Franc, s-a arătat din copilărie atras de profesia celebrului său părinte, pe care l-a însoțit de multe ori la filmări. În familie se discuta, de asemenea, mult despre cinema. Dar abia în 1964 Franc, care a

devenit cîntăreț de estradă, a căpătat un rol în comedia muzicală „Se caută un idol” a regizorului Michel Boisrond.

Rolul, destul de schematic, a fost jucat de Franc cu multă căldură interioară și nonșalanță. Tînărul a fost remarcat pentru plastică lui desăvîrșită și talentul de a rămîne serios în cele mai comice situații, dar natural care amîntește de tatăl său, deși ca fizic nu prea seamănă. Toate acestea, laolaltă, au asigurat succesul lui „F-2”, cum i se spune.

Fernandel-senior a tras din acest debut o concluzie îndreptățită. El i-a încredințat lui Franc rolul fiului său Antoine în filmul „Virsta îngrată” (primul film produs de noua companie cinematografică „Gafar”, înființată de Gabin și Fernandel, în care cei doi „mari” ai ecranului francez susțin partiturile principale). Cum a subliniat critica franceză, Franc s-a achitat cu brio și de acest nou rol.

Moștenind de la tatăl său simțul artistic și o mare conștiințozitate și hîrnicie — subliniată pînă și de ultraexigentul, cu cei tineri, Jean Gabin — Franc își începe fericit drumul în cinematografie. Cum se va orîndui în continuare destinul lui artistic, e greu de spus. Nici chiar atotputernica protecție a lui Fernandel-senior nu-l va putea feri de vinătăi, dacă cumva fiul se va mulțumi să se bizuie numai pe autoritatea și popularitatea numelui său. Căci acest nume, pe care l-a luat și Contandin-junior (așa îl cheamă de fapt pe Fernandel) îl obligă.

Se pare că Franc înțelege asta. Deoarece, în primul rînd, ca și tatăl său, el nu figurează niciodată în presa de scandal, iar, în al doilea rînd, nu acceptă ofertele întîmplătoare ale producătorilor, gata să folosească numele „bănos” de Fernandel-junior. Franc continuă să învețe cu seriozitate.

Iată de ce criticii francezi cred că, mai devreme sau mai tîrziu, Franc va deveni un actor interesant și original.

A. Braghinski

REFLECTOR

● Marcello Mastroiani va turna în U.R.S.S. într-un film realizat după romanul științifico-fantastic „Nebuloasa din Andromeda”.

● Regizorii A. Alov și V. Naumov turnează „O anecdotă slabă”, în care joacă E. Evstigneev, V. Sergacev, A. Gruczinski, E. Nikișcihina.

● Cunoscuta actriță italiană de cinema și teatru Rossella Falk a trimis unor prieteni din Moscova un disc cu înregistrarea completă a piesei „Trei surori” de Cehov, în interpretarea Companiei tinerilor. Lucrarea a fost apreciată ca una dintre cele mai bune interpretări a dramei cehoviene. Ca răspuns, prietenii moscoviți au înregistrat și expediat Rossellei Falk aplauzele lor frenetice.

● Inna Makarova interpretează rolul Evdokiei Kuzina în filmul „Femeile”, pe care regizorul P. Liubimov îl realizează după un scenariu de Boris Metalnikov.

● Scriitorul Boris Balter a terminat recent scenariul „Întîlnire cu tinerețea”, a cărui temă evocă lupta pentru înalte principii morale în societatea sovietică.

TEATRU

Al doilea debut

Primul ei film, „Balada husarilor”, a impus-o pe actrița Larisa Golubkina. Surocika Azarova a cucerit în interpretarea ei simpatia unanimă a spectatorilor.

Apoi Golubkina a jucat un rol episodic în poeticul film al lui Heifîț „Ziua fericirii” și rolul principal în comedia „Dați-mi conдика de reclamații”, a regizorului E. Riazanov. Biografia ei cinematografică continuă, actrița turnează în „Paradoxul din Polojsk”.

Dar, după trei ani de la debut, Larisa Golubkina a debutat din nou. De data aceasta pe scena Teatrului Central al Armatei Sovietice, în spectacolul cu piesa „Soldatul și Eva” de E. Borisova, realizat de Andrei Popov.

„Soldatul și Eva” este „o poveste pentru copii și tineret” — cum a subintitulat-o autoarea — care folosește, investindu-le cu sensuri actuale, tradiționale personaje de basm ca vrăjitorul, tînărul îndrăzneț și viteaz și nu mai puțin curajoasa lui iubită.

Subiectul e simplu. La porunca regelui, Vrăjitorul inventează un leac miraculos care dă tiranului atotputernicie. Absorbit de interesul „pur științific” al faptei sale, Vrăjitorul nu se gîndește că invenția lui ar putea fi folosită împotriva oamenilor simpli. Evenimentele care urmează îl fac să se căiască amarnic. Noroc că Soldatul cel tînăr și viteaz prinde spiriții rău, căruia Vrăjitorul i-a dat drumul din sticlă și îl învinge cu ajutorul logodnicei lui, Eva, și al altor oameni cinstiți și generoși de pe strada „Bunilor vecini”.

Dat fiind că de personajul Evei depinde atmosfera spectacolului, poezia lui, Larisa Golubkina a muncit cu multă trager de inimă, valorificîndu-și multilateralul talent pentru a răspunde acestei cerințe. Ea a trasat cu precizie evoluția Evei, a îmbo-

gătit rolul cu nuanțe, culori și observații luate din viață.

Primul ei rol de teatru îi place tinerei actrițe și pentru că îi dă posibilitatea să cînte. Spectatorii își amintesc desigur de vocea plăcută, curată a Larisei. Larisei i-a plăcut întotdeauna să cînte, deși pînă la admiterea ei la Institutul de teatru n-a cîntat nici măcar la serbările școlare. În schimb la institut a învățat la secția de comedie muzicală (deși în adîncul sufletului visa să devină actriță dramatică). Angajarea la Teatrul Armatei Sovietice și primul ei rol apropie acest vis de împlinire, dar pînă la înfăptuirea lui totală mai are mult de muncit. Lucru pe care talentata și conștiințoasa actriță îl înțelege foarte bine. Ea dorește să joace pe scena teatrului un rol de mare complexitate psihologică. Dar asta în viitor. Deocamdată, Larisa Golubkina va prilejui spectatorilor moscoviți o nouă întîlnire cu Surocika Azarova, căci Teatrul Armatei Sovietice reia un vechi spectacol al său cu vodevilul „Demult, demult...”, care a stat la baza scenariului „Baladei husarilor”.

M. H. A. T. - ul

își deschide stagiunea în turneu

Teatrul M.H.A.T. din Moscova își va începe stagiunea 1965/1966 cu un turneu prin Uniunea Sovietică. Deschiderea stagiunii va avea astfel loc la Alma Ata, după care teatrul va pleca la Tașkent și la Frunze. Moscoviții vor viziona noile piese abia după o lună și jumătate de la începerea stagiunii.

Repertoriul teatrului cuprinde mai ales piese contemporane și, într-o mai mică măsură, piese din dramaturgia clasică.

arta

COSMONAUTICĂ

Acad. L. SEDOV:

În anii ce vin, evenimente care vor face senzație

În ultimul timp asistăm la un ritm tot mai accelerat în lansarea de sateliți artificiali ai Pământului. Ținând seama de această nouă etapă în explorarea spațiului cosmic, revista „Novee vremea” l-a rugat recent pe academicianul Leonid Sedov să-i definească profilul și perspectivele. Reproducem mai jos articolul celebrului savant sovietic.

Dezvoltarea zborurilor cosmice și a activității de cercetare continuă cu intensitate. Luăm cunoștință tot mai des de noi și importante realizări în acest domeniu. Deocamdată, aceste informații ne parvin din Uniunea Sovietică și S.U.A. În același timp, însă, importante pregătiri sînt în curs și în alte țări. Așadar, trebuie să ne așteptăm ca, într-un viitor apropiat, sateliți artificiali și rachete cosmice să fie lansate în multe țări.

Ultimele luni au fost foarte fecunde în experiențe importante. Acestea deschid calea spre noi succese atât în domeniul explorării Lunii, lui Marte și Venus, cât și în acela al telecomunicațiilor cosmice, al sateliților meteorologici și al altora servind la studierea Pământului.

Făcînd bilanțul acestor lansări, de la bun început trebuie să menționăm zborul cosmonautilor sovietice Beleaev și Leonov la bordul navei „Voshod-II” cu ieșire în spațiul interstelar, și zborul astronautilor americani McDivitt și White la bordul navei „Gemini-4”, soldat și el cu ieșirea în Cosmos. Experiența lui „Mariner-4”, care a furnizat o mare cantitate de informații științifice prețioase și a transmis pe Pământ fotografii ale planetei Marte este importantă și interesantă. Numeroși savanți așteaptă cu nerăbdare publicarea de către colegii lor americani a rezultatelor acestor experiențe.

Lansarea sateliților grei, care trebuie pusă în legătură cu construirea de rachete de mari dimensiuni, constituie o realizare de seamă. Satelitul „Proton-1”, cel mai greu din lume, a fost lansat la 16 iulie, în Uniunea Sovietică, cu ajutorul unei super-rachete de o construcție originală. Folosirea rachetelor de acest tip și a unor mașini zburătoare grele marchează o nouă etapă în cucerirea Cosmosului: în fața noastră se deschid perspective reale de creare a unor sateliți artificiali locuibili, a unor adevărate laboratoare astrofizice. Eventualitatea lansării unor mașini interplanetare cu echipaj devine din ce în ce mai realizabilă. Datorită zborurilor efectuate pînă acum de rachetele cosmice lansate în direcția Lunii, de aparatele de tipul „Voshod” și îndeosebi de „Proton” a devenit posibilă, din punct de vedere tehnic, asigurarea călătoriei omului în preajma Lunii și chiar aselenizarea lui. Vremea aceasta nu mai e departe.

Ritmul în care se desfășoară cercetările poate fi apreciat fie și numai prin importante experiențe realizate în Uniunea Sovietică, în curs de două săptămîni: lansarea stației științifice gigant „Proton 1”, expedierea în spațiu a cinci sateliți artificiali ai Pământului prin intermediul unei singure rachete portante, plasarea pe o orbită solară a stațiunii automate „Sonda III” și lansarea satelitelor artificiale al Pământului, „Cosmos-76”. La 27 iulie a mai fost anunțată o serie de lansări experimentale a unor rachete în Oceanul Pacific, iar la 3 august s-a procedat la lansarea lui „Cosmos-77”.

Aceste experiențe sînt de un mare interes științific. Ele vor permite obținerea a numeroase date, absolut necesare continuării programului de cercetări. Tehnica zborului cosmic a devenit extrem de complicată. Actualmente este pusă la punct tehnica complexă, dar extrem de necesară, a lansării de sateliți și rachete cosmice pornind de la sateliți artificiali intermediari. Atunci, însă, cînd va fi elaborată și tehnica întîlnirilor și contactelor spațiale, în fața realizării zborurilor interplanetare și circumterestre cele mai variate se vor deschide noi și vaste posibilități.

Sateliții grei lanșați pînă acum, și mai ales stația științifică „Proton-1”, sînt o mare realizare tehnică. Dar ea nu constituie un „plafon” și, într-un viitor nu prea îndepărtat, ne putem aștepta la noi realizări în acest domeniu.

Realizările în domeniul explorării spațiului cosmic nu depind, însă, numai de nivelul tehnicii rachetelor. Ele sînt indisolubil legate de progresul tehnic în ansamblul lui și, îndeosebi, de progresul

radiotehnicii și electronicii. În ultimii ani au văzut lumina zilei multe modele de aparate și instrumente de cea mai mare complexitate. În realizarea lor au fost și sînt întîmpinate, în mod inevitabil, considerabile greutăți. Cu toate acestea, dispozitivele puse de pe acum la punct permit să fie ridicate și rezolvate numeroase probleme legate de zborul cosmic, de funcționarea aparatelor automate folosite pentru explorarea Lunii și a planetelor mai apropiate.

Stadiul actual al cercetărilor cosmice ne permit să sperăm, în anii ce vin, o dezvoltare și mai rapidă. Nu începe nici o îndoială, evenimente extrem de importante vor face senzație în întreaga lume. Activitatea și mijloacele folosite în aceste cercetări au și dat roade și promit să dea și mai multe, nu numai pe planul descoperirii tainelor naturii și dezvoltării diferitelor tehnici, ci și pe acela al rezolvării multor probleme practice.

Socotesc că cercetările întreprinse în domeniul Cosmosului pot și trebuie să constituie, la rîndul lor, un important factor pozitiv în relațiile internaționale.

Nu va fi ușor de mers pe Lună

„Mersul sau deplasarea pe Lună nu vor fi alit de ușoare cum se crede în general”, afirmă Semion Aimbinder, un cunoscut specialist sovietic în problema frecărilor.

Pe Pământ, toate lucrurile sînt înconjurate de atmosferă. Cînd două obiecte intră în contact, chiar într-un contact foarte strîns, între ele rămîne totuși o pătură subțire de molecule de aer. Această pătură facilitează și îndulcește eventualele frecări. Pe Lună, arată Semion Aimbinder, obiectele intrate în contact vor adera, însă, mult mai puternic decît pe Pământ. Savantul sovietic consideră că un om cu o greutate mijlocie va trebui să învingă, atunci cînd va circula pe solul selenar, forțe de aderență egale cu 40 de kilograme terestre, care se vor adăuga la greutatea corpului. E adevărat, însă, că datorită forței de gravitație reduse de pe Lună, această povară va acționa cu o rezistență echivalentă cu numai 15 kilograme pămîntene.

Semion Aimbinder este de părere că, pentru a se deplasa, viitorii exploratori ai satelitelor noastre naturale vor trebui să se ungă cu unsori solide, care să prezinte o rezistență mică la frecare. El nu exclude totuși și posibilitatea utilizării unor unguente lichide, dar în acest caz, din cauza evaporării, ele vor trebui mereu reînnoite.

Savantul sovietic consideră, de asemenea, că meteorii sînt „o primejdie mult mai mare decît putea să pară la prima vedere, întrucît viteza lor relativă de cădere poate să fie de ordinul a cîteva zeci de kilometri pe secundă”. Marii meteoriți pot provoca pagube ireparabile prin proiectarea la mari distanțe a sfărîmăturilor pricinuite de izbirea lor cu solul. Pe Pământ, sfărîmăturile sînt frînate de atmosferă; pe Lună, însă, ele se pot împărștia pe mari întinderi.

ANTICIPAȚII

Peste 20 de ani

Stimulați de impetuoasa revoluție tehnică la care sîntem deopotrivă martori și părtași (într-o mai mare sau mai mică măsură) savanți, sociologi, scriitori din toate țările caută să răspundă cu cît mai puțină aproximație la o întrebare care, în mod firesc, interesează întreaga omenire: Cum vom trăi în viitorul apropiat?

Coroborînd opinii autorizate, exprimate în ultima vreme, să încercăm a schița în cele ce urmează cîteva din elementele a ceea ce ar putea fi viața noastră la capătul viitoarelor două decenii.

Viitorul apare ca un ev al electricității. Omul cunoaște multe posibilități de a obține energie, dar pînă de curînd ele nu au putut fi valorificate pentru două motive. În primul rînd oamenii nu știau „să conserve” electricitatea sau să o producă cu ajutorul unor instalații ușoare și comode. În al doilea rînd, ei nu dispuneau ca surse de electricitate decît de combustibili fosili, cărbunele și petrolul. În cele două decenii care urmează atomul și Soarele vor deveni sursele de energie la care se va apela tot mai mult. Am putea să reținem, de aceea, de pe acum cîteva termeni din limbajul viitoarelor decenii ca: „pilă cu combustibil”, „fotopilă”, „generator Klein”, „acumulator cadmiu-nichel” etc. Iată ce vor însemna aceste cuvinte în viața noastră de fiecare zi:

În transportul terestru cuvîntul hotărîtor îl va avea automobilul electric. Acesta va consuma tot benzină, dar într-un mod cu totul nou și arume mult mai economic. Energia rezultată din arderea benzinei va fi convertită, în contact cu oxigenul din aer, direct în curent electric. Automobilul electric va fi mai simplu, mai puțin zgomotos și va putea frîna aproape pe loc prin schimbarea sensului curentului electric.

Vizionari cutezători prevăd că în orașe vor începe să circule vehicule electrice funcționînd cu contor. Ele vor putea fi pornite prin introducerea unei monede în contor și vor fi folosite de cetățeni fără ajutorul unor îngrijitori sau conducători permanenți. Între orașe, automobilele electrice vor face imposibile accidente, rezultat care se va obține prin conducerea programată, adică prin dispozitive de

știința

tip radar, ce vor putea fi folosite datorită enormelor resurse de energie electrică aflate la dispoziția omenirii. Conducerea programată va însemna, de pildă, că un pasager din Moscova va introduce în creierul electronic al automobilului o fișă programată, pe care va figura ca destinație Leningradul și mașina va porni pe

UMORIȘTII ȘI ANUL 1985

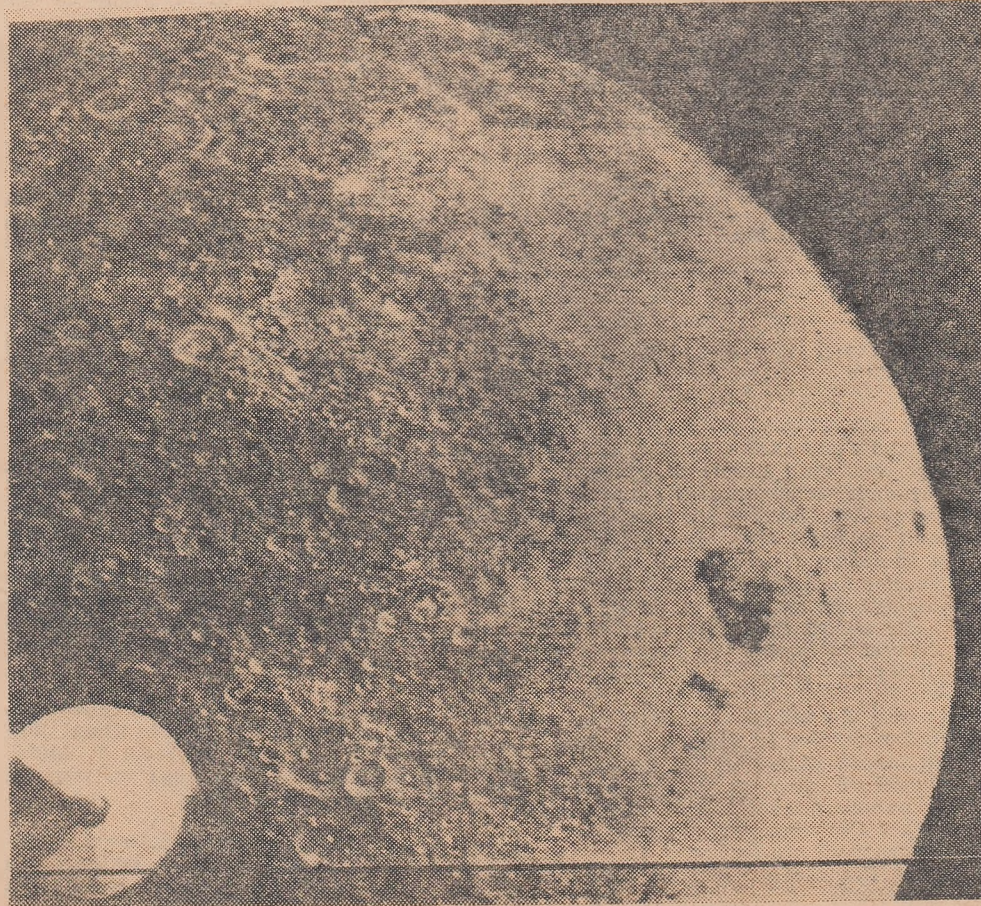

— Numai pe pămînt poți să mai ai liniște, dragă!

drumul cel mai scurt spre marele oraș de pe malurile Nevei.

Alături de automobilul electric, vor apărea mii de aparate similare cu cele existente astăzi: aspiratoare, perforatoare electrice, mașini de tuns iarba etc., dar avînd caracteristici cu totul deosebite: ele nu vor mai trebui bransate la o priză electrică, ci vor funcționa ca surse de energie independente. Noile aparate își vor produce singure electricitatea, pe bază de benzină (pilă cu combustibil ori convertizor Klein) sau vor avea acumulatori ce se vor încărca automat (acumulator cadmiu-nichel) ori un dispozitiv care va produce electricitate din sursele de energie solară (fotopilă). Toate operațiile cotidiene, începînd cu treburile casnice cele mai mărunte și pînă la filmare, vor fi mult ușurate datorită acestui mod nou de alimentare cu electricitate. Iată de ce se poate spune, într-adevăr, — cum o face unii — că era electricității va începe abia în această perioadă. Eliminarea motorului cu explozie va diminua considerabil infectarea aerului. Satul se va bucura din plin de electricitate. Frigiderele, televizoarele, aparatele de condiționare a aerului vor contribui la ridicarea nivelului de civilizație a vieții rurale, chiar în lipsa unei rețele de electrificare în regiunile greu accesibile.

Anul acesta, cunoscutul savant brazilian Josué de Castro a explicat din nou convingător, că pămîntul, oceanele și hrăni mult mai mulți oameni, miliarde și miliarde de locuitori ai globului în plus față de populația sa actuală. Cu condiția însă, ca omenirea să înlăture pericolul războaielor distrugătoare și să conlucreze la exploatarea rațională a imenselor resurse ale planetei noastre, în interesul progresului și al omului. Anul 1985 va confirma, fără îndoială, părerea lui de Castro că Pământul poate hrăni foarte bine miliardele de oameni cu care va fi crescut între timp populația globului. Prin forța atomului, împlînzit de om, se va obține bunăstarea materială, omul va lucra 24—30 de ore pe săptămîină, timp ce se va dovedi îndestulător spre a-și asigura toate cele necesare.

Fotografie a feții ascunse a Lunii făcută de stația automată „Sonda-III”.

*) Articolul a fost scris înainte de lansarea în Uniunea Sovietică a satelitelor artificiale „Cosmos-79” și în S.U.A. a navei cosmice „Gemini-5”, evenimente care confirmă odată mai mult aprecierile savantului sovietic.

FIZICA ATOMICĂ

„Vaci“
de radioelemente

Folosirea elementelor radioactive ia o tot mai mare extindere. Medicii recurg la ele pentru a pune diagnostice și a trata anumite boli, industria le utilizează ca mijloace de detectare sau control.

Radiațiile emise nu servesc, însă, decât cu ocazia experienței; în restul timpului se pierd și pot deveni dăunătoare chiar, prin contaminarea mediului inconjurător. Era important deci de a dispune de elemente radioactive al căror timp de înjumătățire să coincidă cu durata experienței. Pe de altă parte, elementele radioactive sînt rareori folosite la locul unde sînt produse, iar transportul celor cu o perioadă mai mică de o zi este foarte dificil.

Pentru rezolvarea acestor două probleme s-au ales elemente radioactive cu o perioadă lungă de înjumătățire și care produc, direct sau indirect, prin dezintegrare, o substanță radioactivă cu o perioadă mai scurtă. Pe baza filiației existente între ele au fost numite „tată“ și, respectiv, „fiu“. Vrînd să se mai destindă nițel de preocupările lor serioase, inginerii au botezat sistemul „vacă de radioelemente“.

Cînd „tatăl“ are o perioadă de înjumătățire mai mare de cîteva luni, el este un distribuitor permanent de elemente cu viață scurtă; dacă perioada sa este de numai cîteva zile, va servi mai cu seamă ca mijloc de transport al „fiului“. Procedeul este economic, deoarece radioactivitatea totală pe care o poate emite „vacă“ este limitată de numărul mulsurilor și de radioactivitatea instantanee. Astfel, o „vacă“ de 100 milicurie stronțiu a produs 5 000 milicurie de ytriu. „Fiul“ poate avea un „tată natural“, cum este uraniu, ori un „tată artificial“ provenit fie dintr-o fisiune (cesiul, de exemplu), fie dintr-o radiație.

O „vacă“ este de altfel lucrul cel mai simplu cu puțință. Pentru a obține pe cale industrială bariu 137, „fiul“ cesiului 137, se folosește un sistem cu piston care aspiră un lichid ce este refulat apoi printr-un cartuș conținînd un compus solid pe care este fixat cesiu „tatăl“. La ieșire se obține un lichid conținînd bariu „fiu“. „Vacă“ poate să fie telecomandată și să producă radioactivități variînd între un microcurie și un curie. Calitatea esențială a unei „vacă“ bune este să posede o putere de separare foarte ridicată între „tată“ și „fiu“.

TEHNOLOGIA METALELOR

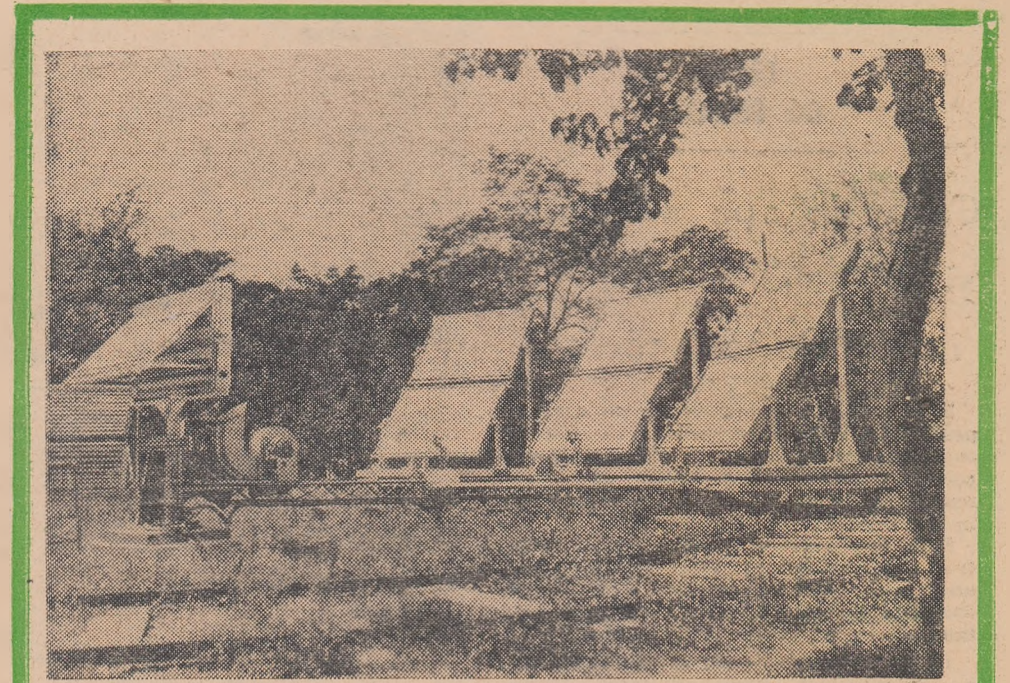
Cu lipici

Interesul pentru fabricarea unor elemente de construcție moderne, mai cu seamă în industria aeronautică, a dus la cercetări în vederea găsirii unor cleiuri care să permită îmbinarea metalelor cu lemnul sau între ele. Un progres revoluționar l-a constituit descoperirea rășinilor epoxidice (obținute din fenoli dibazici și epichlorhidrină) care, în stare pură sau cu adaus de alte materiale sintetice, au dovedit calități extraordinare în lipirea metalelor.

Noțiunile teoretice asupra aderenței polimerilor înalți, din care se fabrică cleiurile, la suprafețele metalice sînt încă incomplete. Cea mai răspîdită este așa-numita teorie a absorbției, conform căreia adeziunea se bazează mai cu seamă pe interacțiunea forțelor lui van der Waal între moleculele pieselor de lipit și ale cleiului. În urma unor noi cercetări făcute în Uniunea Sovietică, s-au emis și alte puncte de vedere. Pentru a explica unele fenomene care nu puteau fi interpretate cu ajutorul teoriei de mai sus, se propune o teorie electrică a adeziunii. După aceasta, la constituirea unei îmbinări prin adeziune, rolul principal l-ar juca forțele electrostatice.

Deși incomplete, teoriile existente permit totuși să se tragă unele concluzii de ordin practic, de pildă cu privire la necesitatea unei prelucrări preliminare a suprafeței pieselor de lipit, în funcție de material, ca metodă de ameliorare a proprietăților lor adezive. Indicii de calitate ai îmbinării prin lipire depind de un atent tratament preliminar al suprafeței metalice. Aceasta trebuie curățată (degresată), degrosată și activată. Nu este deci suficient să se curețe suprafața prin degresare, ci este absolut indispensabil ca ea să fie pregătită și mecanic (sablaj, periat, șlefuit) sau chimic (decapare), în așa fel încît să se obțină efectul dorit.

Din principiile tratamentului preliminar

În R.S.S. Armeană a fost construită o heliostatație care concentrează radiația solară, intensificînd-o de zece ori, ceea ce reduce în mod corespunzător termenele de încercare ale noilor materiale electroizolante.

al suprafețelor pe de o parte și din proprietățile tehnologice ale cleiurilor pe de altă parte, rezultă o serie de condiții în utilizarea acestui procedeu. Tehnicile de finisare trebuie organizate în așa fel încît toate operațiile necesare (tratament preliminar, aplicarea cleiului și înălțarea lui) să poată fi efectuate economic și sigure.

Opusă lipirii la rece, fără compresii considerabile și cu dispozitive de fixare simple, este îmbinarea la cald care necesită o compresie mai mare. Pentru lipirea elementelor de construcție cu cleiuri care se solidifică la cald sînt necesare autoclave cu dispozitive fixe sau mobile de comprimare ori prese hidraulice. Autoclavele sînt instalații universale și au făcut să progreseze mult tehnica lipirii metalelor, mai cu seamă în construcția mijloacelor de transport.

Față de celelalte metode de îmbinare (sudura și nituirea) procedeul de lipire a metalelor are cîteva avantaje importante. La sudură, datorită solicitării termice mari, intervine o scădere a rezistenței materialului în apropierea cusăturii. În cazul lipirii cu cleiuri calde, elementele de lipit se încălzesc la maximum 160—180°C. Solicitarea se repartizează pe întreaga suprafață a îmbinării și astfel rezultă indici de rezistență statici și dinamici mari, superiori celor din îmbinările cu nituri sau sudură în puncte. Secțiunea portantă nu este redusă de găurile niturilor. La solicitare nu se nasc tensiuni de vîrf, cum se întîmplă la marginile găurilor pentru nituri și în punctele de sudură, care duc la ruperea prematură a elementului de construcție, mai cu seamă cînd este solicitat dinamic. Ca un alt avantaj trebuie menționat și faptul că nu se lipsesc bine doar metale de același fel, ci și metale diferite, ca și metale cu diverse materiale nemetale. Astfel de îmbinări posedă atât o rezistență mecanică (statică și dinamică) cit și una fizicochimică la diverse influențe exterioare. Îmbinarea prin lipire se execută de preferință — ca și cea prin nituire — sub forma de îmbinare prin suprapunere.

În încheiere, să menționăm remarcabila utilizare a acestei tehnici în batiscaful cu care prof. Piccard a atins adîncimea de 11.500 m. Batiscaful, cu masa totală de 12.000 kg, se compune din trei elemente de oțel forjat îmbinate cu o rășină epoxidică caldă.

BIOCHIMIE

Substanțe asasine
și salvatoare

Un salt la antipodul timpului... Acum 410 milioane de ani oceanele au zvîrlit pe uscat primele viețuitoare terestre. Hidoase, aducînd cu păianjenii sau cu scorpionii, dar apte de a-și apăra dreptul la existență. Undeva, într-un colț al uscatului, în cursul aprigei bătălii pentru viață, natura i-a înzestrat pe scorpionii cu un ac veninos și aceste ființe slabe și primitive au devenit inaccesibile.

Un nou salt și ne aflăm în momentul istoric cînd un om și-a muiat virful săgeții, pentru înfrîna dată, în sucul unei plante otrăvitoare. În clipa aceea el a smuls naturii una din armele ei, o armă cu două tăisuri ale cărei efecte biologice nu sînt lămurite în întregime nici astăzi.

Venin, otravă, toxine... Substanțe asasine și salvatoare. În cursul luptei pentru

existență, numeroase organisme vii se apără cu ajutorul otrăvurilor chimice: microorganismele — cu ajutorul antibioticelor și toxinelor, șerpii și păianjenii — cu acela al veninului, organismele superioare — cu ajutorul elegantului aparat al fagocitelor și sistemului imunologic. Planetele au și ele armele lor, alcaloizii.

Acțiunea otrăvurilor poate fi rapidă sau latentă. În acest al doilea caz au loc mutații, modificări în aparatul ereditar, care fac ca otrăvurile să fie considerate una din forțele motrice ale evoluției. Modificările pot fi atât de importante încît organismul piere în stadiul de dezvoltare embrionară sau apare pe lume cu defecte care îl situează la hotarul dintre viață și moarte. Dar această însușire a unor otrăvuri poate fi folosită și pentru studierea sau chiar influențarea eredității. Nu demult, la Institutul de fizică chimică din Moscova au fost reproduse, la griu, cu ajutorul unor substanțe mutagene (care determină mutațiile) modificările ce apar în cursul evoluției.

Dar mai există un sistem al organismului foarte sensibil la acțiunea otrăvurilor: sistemul de reglare nervoasă. Și cu aceasta pătrundem pe tărîmul celor mai cumplite otrăvuri.

Vechile triburi calabara, din Africa occidentală, erau necruțătoare cu osîndii la moarte. Dădeau acestora cîteva boabe de „ezere“ și toți mușchii li se contractau pentru a nu se mai relaxa niciodată. Ezere — principiul activ al boabelor ucigătoare — e străbunica celor mai puternice substanțe otrăvitoare fosforoorganice. O singură inspirație cu vapori ai acestor substanțe e suficientă pentru a produce otrăvirea. Nu mai puțin cumplită e tetradotoxina, de 10 ori mai otrăvitoare decît celebra curara și de 160 000 ori mai activă decît cocaina. Ea se găsește în peștele japonez fugu și în tritonul american. Fiind foarte gustoasă și considerată de japonezi ca o delicatose, carnea peștelui fugu e consumată frecvent în ciuda numeroaselor cazuri de intoxicație (între 1888—1909 au fost înregistrate 3 106 de cazuri, între 1956—1958, 715 cazuri). În momentul de față în unele prefecturi din Japonia se pot ocupa cu prepararea peștelui fugu numai persoane care posedă o autorizație specială.

Și, din nou, cealaltă față a ucigătoarelor substanțe. Zarina, una din puternicele urme ale ezerei, are prețioase însușiri mutagene. Descoperite în 1961 de I. Rapoport și R. Kostianovski, ele sînt folosite pentru crearea de soiuri noi de plante agricole. Iar preparatele temutei curara sînt de neînlocuit în operațiile pe inimă, pentru imobilizarea mușchilor pulmonari.

În limba latină, „botulus“ înseamnă salam. Niște bacili care se dezvoltă în salamul alterat au dat numele simptomelor de otrăvire cu neurotoxine produse de ei: botulism. Toxicitatea unei varietăți a acestei otrăvi, secretată de bacilul A, e de-a dreptul uimitoare. Un gram de substanță poate să extermină 60 de miliarde de șoareci cu o greutate totală de 1 200 000 de tone! Dar și această forță pălește pe lîngă cea a toxinei bacilului D. O cantitate de 15 miligrame ar fi suficientă pentru otrăvirea întregii populații a globului! O otravă cu o reputație atât de solidă cum e cianura de potasiu, de pildă, e de 10 miliarde de ori mai slabă decît toxina bacilului D.

Științele naturii acordă astăzi o mare atenție otrăvurilor. Acestea devin folosite în toate sferile de activitate, învingînd bolile, exterminînd dușmanii plantelor, intervenind în ereditate și în procesele de creștere. Se poate spune, pe drept cuvînt, că otrăvurile li vor ajuta pe om să pătrundă în sectoare care pînă nu de mult au fost monopolul exclusiv al naturii.

AVIAȚIE

Precizări
asupra lui „Tu-144“

„În 1970, vom asigura transportul aerian a șapte milioane de călători, adică de două ori mai mult decît astăzi“, a declarat recent unui corespondent al agenției TASS, Gheorghii Șecikov, prim locțiitor al ministrului aviației civile a U.R.S.S.

Aceeași declarație arată că forurile sovietice de specialitate își propun, ca o sarcină principală pentru anii imediat următori, să asigure călătoria cu avionul în bune condiții, a tuturor celor ce vor avea de făcut un drum de 1 000 de kilometri sau mai mult, contribuind în felul acesta la o dezagajare sensibilă a căilor ferate.

Bineînțeles, o asemenea realizare nu poate fi concepută fără ca toate liniile aeriene importante să fie înzestrate cu mari avioane cu reacție și fără dezvoltarea rețelei de comunicații aviatice. Tocmai de aceea în U.R.S.S. se prevede un mare viitor avionului bimotor „Tu-134“ cu 66 locuri și aparatului turbopropulsor „IL-62“, cu 182 de locuri. Anunțînd acest lucru, Gheorghii Șecikov a adăugat că amplasarea motoarelor în coada avioanelor cu rază mare de acțiune este mai rațională și și-a exprimat părerea că acest procedeu va fi tot mai mult utilizat de constructorii sovietici.

Turboreactoarele, care se remarcă prin economicitatea lor și pot ateriza pe piste de

Macheta avionului „Tu-144“

pămînt, vor fi utilizate mai ales pe liniile de importanță locală.

În același timp, specialiștii sovietici fac eforturi susținute pentru ca în următorii cinci ani aviația civilă din U.R.S.S. să devină „independentă de capriciile vremii“. Aerodromurile și avioanele vor fi dotate cu aparatul care va permite aterizări fără inconvenientul chiar pe timp de ploaie sau ceață. Sistemele automate de aterizare vor fi utilizate pe scară largă.

Transportul de mărfuri par avion va spori și el considerabil. În preajma anului 1970, intrarea în serviciu pe liniile aeriene a avionului „Anteu“ (prezentat vara aceastea la Expoziția de aviație de la Paris), care poate lua o încărcătură de 80 de tone, va face să scadă simțitor prețul transportului produselor alimentare și al utilajelor în regiunile greu accesibile din nordul țării, în peninsula Ciukotka și în Iakuția.

Pe liniile internaționale deservite de flota civilă sovietică (ca și pe marile linii aeriene interne) este prevăzută intrarea în funcțiune a primului avion supersonic comercial din lume, „Tu-144“. „Sperăm, a declarat Gheorghii Șecikov, să construim acest aparat supersonic ceva mai înainte decît o vor face colegii noștri francezi și englezi“.

TEMĂ DE SEZON

Cura de ape minerale și balneoclimatică în bolile de piele

Prin modificările complexe pe care le produce în întregul organism, ca și prin acțiunea locală pe care o exercită asupra pielii, curele hidro-minerale și helio-marine joacă un rol destul de însemnat în tratamentul unor dermatoze.

Prin temperatura aerului, starea electrică a atmosferei, radiațiile solare și, mai ales, prin razele ultraviolete, clima are o înrădăcinare pozitivă asupra proceselor metabolice ce se petrec în organism.

Pe de altă parte, proprietățile fizice ale apelor minerale (radioactivitatea, izotonia), precum și compoziția lor chimică, în care intră compuși de sodiu, cupru și, în doze mici, sulf și arsenic, cu acțiunea lor antiseptică și regeneratoare asupra pielii, le recomandă ca metode de tratament în numeroase dermatoze.

Balneoterapia cu ape radioactive se recomandă în orice fel de leziuni stafilococice și streptococice ca: foliculite, furunculoză, hidrosadenite, intertrigo cronic recidivant, eritrodermii streptococice, dishidroze etc. De asemenea, apele radioactive dau rezultate bune în dermatozele pruriginoase, eczemele cronice și dermatozele profesionale, precum și în dermatozele scuamoase: psoriazis și ihtioză.

Băile cu ape radioactive se prescriu zilnic sau la două-patru zile, cu o durată de 15-40 de minute, în cure de 20-25 de băi. În primele zile temperatura apei se menține la 36°, scăzând apoi progresiv la 33-32°.

Apele sulfuroase conțin săruri de sulf sau hidrogen sulfurat. Acțiunea fiziologică a acestor ape se datorează însușirii desensibilizante a hidrogenului sulfurat care, pătrunzând prin piele, produce o serie de schimbări benefice în întregul organism. Indicațiile dermatologice ale băilor cu ape sulfuroase sînt: piodermitele cronice, acneea vulgară și rozacee, eczema seboreică, unele neurodermite, toxidermii și dermatoze profesionale, precum și eczemele cronice și dermatozele scuamoase.

Băile cu ape sulfuroase se fac la temperaturi de 36-37°, cu o durată de 15 minute, în total 8-15 băi. În dermatozele alergice (urticarie, eczemă) profesorul Suharev de la Institutul de balneologie din Soci recomandă ca băile să se facă cu întreruperi, adică la intervale de 2-3 zile.

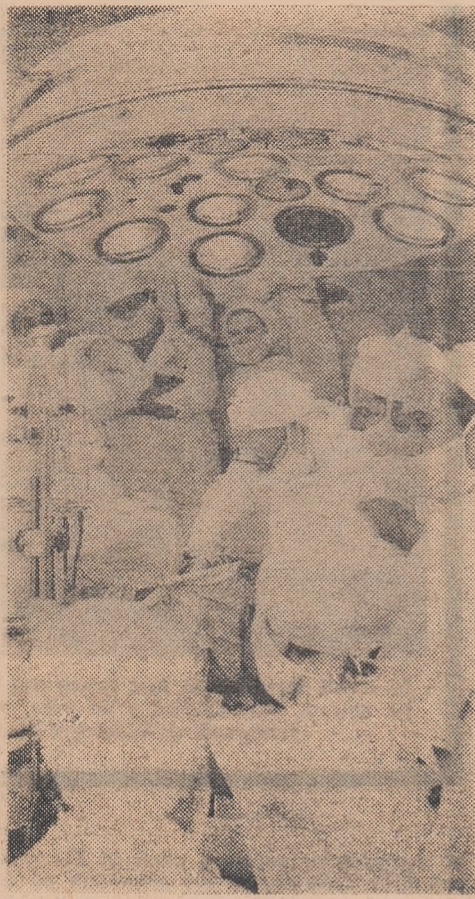
Dacă în cursul tratamentului eczema se intensifică, băile se întrerung pînă la dispariția fenomenelor acute, după care se reiau, scăzînd însă durata băilor la 10 minute, iar temperatura la 35-34°. În erupțiile întinse, băile sulfuroase se combină cu dușuri la temperatura de 38° timp de 10-15 minute, iar în leziunile localizate se pot pune și prîșnile cu apă sulfuroasă, timp de 10-15 minute în 10-15 ședințe succesive. În stafiunile unde există și nămol (Băile Herculane, Pucioasa, Strunga), se pot face mai întîi împachetări cu nămol, la temperatura de 42-46°, timp de 12-20 minute, după care să se facă baia sulfuroasă.

La noi în țară se găsesc nămoluri de turbă sau sapropelice, îmbibate cu substanțe feruginoase, sulfuroase în numeroase stațiuni, ca Băile Victoria, 1 Mai, Geoagiu (Hunedoara), Vatra Dornei, Șarul Dornei, Borsec și Toplița (Mureș), Malnaș, Bazna; de asemenea, tămăduitoare nămoluri sapropelice se găsesc în limanurile Mării Negre, la Eforie, Techirghiol și Agiea, apoi la Lacul Sărat, Amara, Sovata, Ocnele Mari și Slănic Prahova.

Tratamentul cu băi de nămol poate da rezultate bune în psoriazis, eczeme cronice, prurituri și prurigouri. Aceste băi se fac cu nămol cald, la temperatura de 36-37° și cu durata de 15 minute, de două-trei ori pe zi sau se recurge numai la aplicații cu nămol rece, urmate de băi în lac și apoi helioterapie. Durata unei cure este 14-15 zile.

De mai mulți ani, în stațiunea Olănești din țara noastră se folosește o nouă metodă de tratament cu ape minerale sulfuroase care dă rezultate remarcabile în dermatozele ce însoțesc tulburările funcționale ale diferitelor organe ca: eczeme cronice, pruritul, urticaria cronică și recidivantă etc. Astfel, pe lângă ingerarea de ape sulfuroase și balneoterapie, se mai administrează bolnavilor și injecții intravenoase și intramusculare cu apă sulfuroasă luată direct de la izvorul nr. 7 binecunoscut numai după o prealabilă sterilizare. Injecțiile intramusculare se fac de două ori pe zi, câte 10 ml, iar cele intravenoase numai o dată pe zi, la început cu 5, apoi cu 10 ml. Durata tratamentului este, în general, de 20-30 zile.

Medicus

Operație

DIETETICĂ

Postul parțial și complet

În unele afecțiuni acute ale tubului digestiv care necesită un repaus absolut (gastro-duodenite acute însoțite de vărsături, boala ulcerosă complicată cu hemoragii masive, ocluzia intestinală, stenoza pilorică etc), precum și în peritonite, în vărsăturile continue după operațiile de stomac, vezică biliară sau intestin, în nefrita acută și în timpul crizelor de gută se recomandă aplicarea unui regim de post parțial sau complet. Cura de foame „totală” sau „relativă”, constînd în suprimarea sau reducerea la un minimum de calorii a alimentației, ajută organismului bolnav să elimine substanțele care îi sînt nu numai inutile, ci chiar dăunătoare.

În majoritatea cazurilor, se administrează o serie de regimuri cunoscute sub numele de „zile de foame relativă”, „zile de descărcare” (de pildă, regimul lacto-vegetarian, zilele de crudități, de fructe, cura de mere crude rase), despre care am mai avut prilejul să vorbim.

În cazuri mai serioase, rația calorică zilnică poate fi scăzută chiar pînă la 200-300 de calorii. În general, însă, într-o cură de foame parțială numărul caloriilor nu trebuie coborît sub 800 în 24 de ore.

În regimul de post complet, instituit doar în formele supra acute ale afecțiunilor citate mai sus, și pentru un scurt interval de timp (1-3 zile pînă la 7-8 zile), bolnavul nu primește nici un fel de hrană, astfel încît organismul este nevoit să-și acopere necesitățile din rezervele sale nutritive.

Privațiunile impuse organismului în timpul curei de foame parțiale sau totale cer, în compensație, un repaus absolut la pat sau o odihnă relativă, cu o muncă psihică și fizică limitată. Să nu se uile că regimurile de post parțial, prescise, de obicei, pentru perioade de timp mai îndelungate, pot duce la slăbire accentuată și rapidă, constipație, hipotensiune, anemie etc. Aceste tulburări de insuficiență alimentară (inaniție) se pot complica și cu unele infecții microbiene, cum este tuberculoza. De aceea, în cazul unei indigestii acute este foarte bine să ne hotărîm singuri o suprîmă pentru o zi sau două (dar nu mai mult!) orice fel de alimentație. În tulburările grave, instituirea regimului de post prelungit se va face numai sub observație medicală permanentă. Seta chinuitoare din timpul postului complet va fi potolită prin administrarea de bucățele mici de gheață. Este necesară, de asemenea, o igienă riguroasă a cavității bucale. Se recomandă masajul gingiilor cu peria de dinți sau cu pulpa îndexului, spălarea cavității bucale cu apă minerală carbogazoasă, precum și gargarisme cu soluție rivanol 1/10.000 gr. În caz de agitație, bolnavul va lua un calmant, de pildă, luminal sau meprobam (carbaxin). În camera vom asigura o temperatură potrivită de 18-20°. După terminarea curei de foame, trecerea la o alimentație obișnuită nu se va face brusc, ci

progresiv, pentru a împiedica apariția unor tulburări gastro-intestinale ca: grețuri, vărsături sau chiar diaree.

Dr. D. Abrikosov

SĂNĂTATE ȘI FRUMUȘETE

Vitaminele în cosmetică

Aceleași virtuți care le fac indispensabile în medicină, fac din vitamine un factor principal în tratamentele cosmetice, fie pe cale generală, fie mai ales — local — în pomezi, creme și loțiuni.

Iată cîteva din utilizările posibile ale vitaminelor în cosmetică.

Vitamina A este indicată în toate suferințele tenului și ale părului, fiind prin excelență o vitamină „protectoare a epitelii”. În doze mari, vitamina A dă bune rezultate în acneea vulgară, seboreea, furunculoză și alte afecțiuni ale pielii.

În preparatele cosmetice se folosesc 100.000 unități de vitamină A la 1.000 g de preparat gata. Cremele cu vitamină A fac pielea mai moale, mai netedă și mai turgescență. Pe cale generală vitamina A va fi luată, mai ales, în sezonul rece: 300.000 u. (1 fiolă) intramuscular la cîteva zile (2-3 fiole pe săptămîină). Durata tratamentului nu va depăși 30-40 de zile.

Vitaminele din grupul B (circa 30) au aproape toate indicații cosmetice.

Acidul pantotenic luat intern sau aplicat extern este activ contra căderii părului. Este folosit extern ca pantotenat de calciu, 30 g la un litru apă de păr.

Vitamina H (Biotina) este activă în combaterea mătregii.

Vitamina H 1 (Acidul paraaminobenzoic) are acțiuni multiple în afecțiunile pielii care nu sînt încă deplin precizate.

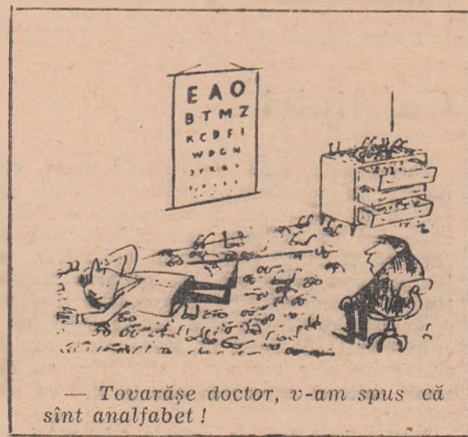
Vitamina C nu este activă decît pe cale generală, avînd efecte antitoxice și anti-infectioase. În preparatele cosmetice este inactivă.

Vitamina E este considerată ca un „factor antirid”. În preparate cosmetice activează circulația sîngelui și regenerarea pielii. În afecțiunile dermatologice (psoriazis, sclerodermie, acneea etc.) s-au comunicat rezultate pozitive.

Vitamina F are un rol important în creșterea, intervenind în funcțiile tegumentelor (pielii). Lipsa vitaminei F din organism are drept consecință: căderea părului, formarea mătregii, tendința spre uscăre și crăpare, formarea de eczeme etc. Adăugarea vitaminei F în preparatele cosmetice a dus la o vădită ameliorare a acestor fenomene produse de lipsa ei.

Utilizarea vitaminelor în cosmetică trebuie făcută cu prudență, pentru că excesul poate duce la fenomene nedorite. Nu se vor utiliza niciodată „rețete” sau „creme” preparate empiric de persoane necalificate.

Dr. Galina Romanova

— Tovarășe doctor, v-am spus că sînt analfabet!

MOZAIC MEDICAL

Aerosolul - vaccin

Se pare că, odată cu dezvoltarea și intensificarea vaccinărilor, metodele clasice de scarificare sau injectare subcutanată și intramusculară, devin din ce în ce mai puțin populare. Iată că, după bomboana-vaccin și siropul-vaccin, folosite îndeosebi pentru vaccinarea antipoliomielitică, tehnicienii sovietici au pus la punct o nouă metodă: aerosolul-vaccin.

Metoda aceasta este cît se poate de simplă: într-o încăpere mare puțin cuprinde între 100 și 200 de persoane, este instalat un puternic ventilator și un recipient aducînd cu o solniță, înzestrat cu un vibrator.

Vibratorul pune în mișcare recipientul, care lasă să iasă vaccinul fixat pe o foarte fină pudră inertă. La un moment dat încăperea e saturată de vaccin care conține aerul inspirat, pătrunde adînc în căile respiratorii ale persoanelor aflate acolo. Astfel, ele sînt vaccinate.

Poșta medicului

VASILE GHERGHINESCU — Brașov: Stomacul dv. suferă consecințele normale ale operației și ele vor mai continua timp de 3-6 luni de la intervenție, perioadă care reprezintă faza de adaptare. Tratamentul este igienico-dietetic: trebuie să vă obișnuiți a lua mese reduse și dese (6-8 pe zi). Prepararea culinară va respecta dietetica bolii ulcerose.

EUGENIA TEODORESCU — Galați: 1. Apele minerale alcaline neutralizează secreția gastrică fiind indicate în boala ulcerosă (nu în crize). 2. Ulcerotrat este o combinație de alcaline cu acțiune bună în ulcerul gastro-duodenal. Se iau cîte 2 comprimate de 3 ori pe zi, imediat după mesele principale. Tratamentul poate dura de la 3-6 săptămîni pînă la 3 luni.

ROZALIA MARINESCU — București: 1. Pînă la vîrsta de 6 ani extracțiile dentare nu se fac decît în cazuri cînd există o infecție a maxilarelor sau dacă copilul este suspect de vreo boală de focar. Stomatologul va extrage dinții atunci cînd s-a apropiat foarte mult perioada de creștere a dinților definitivii, care se găsesc sub cei de lapte. 2. Combaterea lipsei de poftă de mîncare a copiilor este mai mult o problemă de educație decît una medicală. Vom publica un articol pe această temă.

ȘTEFAN IGNAT — Galați; **MIOARA PĂR-CUT** — Oradea; **ALEX. VACĂRESCU** — comuna Deta; **STELIAN CAȘCAVAL** — Cîmpulung; **TARNOVEȚCHI LIDIA** — Turnu Măgurele; **POPA AURELIA** — Lupeni; **SILVIA COMLOȘAN** — Lugoj; **TITUS FURDUI** — Cluj; **ANTON POPESCU** — Făurei: V-am răspuns prin poștă.

POPA ION — București: Socotim că este vorba de o inhibiție psihică, survenită în urma conflictului pe care l-ați avut. Vă recomandăm tonice nervoase (stricnină 10 fiole de 2 mg lunar, alternativ cu vitamina B1 fortissimum 10 fiole), tranchilizante (meprobam 2 tablete pe zi) și multă vîntă și perseverență pentru a birui inhibiția nervoasă. Vă rugăm să reveniți.

I. I. — București: Angiomul este o tumoare congenitală, vasculară, benignă. Terapeutică depinde de forma și întinderea ei. Formele simple (cum pare a fi vorba la fetița dv.), limitate la o suprafață mică, pot fi tratate prin aplicații de zăpadă carbonică, după care se produce o cicatrice albicioasă, suplă. Vă recomandăm să vă adresați pentru aceasta unei clinici de dermatologie.

POSTĂRIȚA VLADIMIR — comuna Tomșani: Este vorba de o artrită anchilozantă, care în faza actuală poate fi redusă cu greu. Totuși, vă recomandăm un examen de specialitate pentru a se decide asupra tratamentului pe care trebuie să-l urmați.

UN GRUP DE CITITORI — București: Vă promitem un articol despre insuficiența hepatică, în care se vor atinge toate problemele indicate de dv. Urmăriți revista.

P. P. — București: Pentru a vă răspunde mai detaliat decît la „Poșta medicului”, găsiți modalitatea de a ne da o adresă la care să vă răspundem prin poștă.

MITITELU MARIN — comuna Criscior: Vă rugăm să citiți răspunsurile date în nr. 31/1965 tov. Marius Fabian și Cernăianu Aurel.

OLTEANU GH. DUMITRU — București: Deocamdată nu posedăm alte materiale decît cel publicat pe tema care vă interesează. Cînd vom avea la dispoziție, vom mai publica articole despre culturism. Urmăriți revista.

VASILE P. DUMITRU — București: Vă recomandăm să vă adresați Spitalului nr. 10, Calea Șerban Vodă 216, București.

DUMITRU ILEANA — comuna Obilești: La vîrsta dv. tratamentul despre care întrebati nu mai dă rezultate.

N. R.: Răspunsurile la rubrica „Poșta medicului” se dau în ordinea primirii scrisorilor. În cazuri excepționale, cei care doresc să li se răspundă direct prin poștă sînt rugați să anexeze timbrele pentru francarea adresei de răspuns. Răspunsurile în revistă au însă prioritate asupra celor prin poștă.

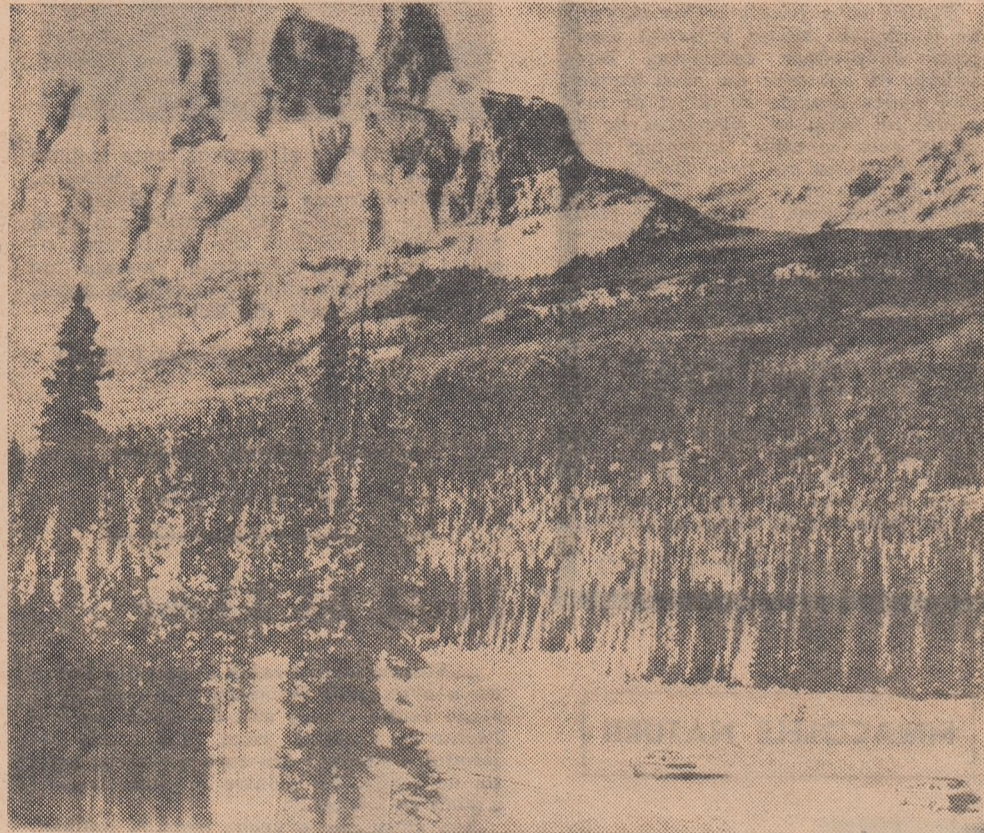
CANADA

Capitala nichelului

Pe fundalul umbrelor coline de granit, îngrămădite de o parte și de alta a șoselei, uriașele coșuri ivite pe neașteptate la orizont și împrăștiind rotocoale de fum gălbui păreau niște apariții fantomatice. Colinele aveau culoarea cenușei și numai pe alocuri erau stropite cu pete ruginii. Crestele le erau acoperite de resturile unor copaci, odinioară verzi. Jur-împrejur nici urmă de arbust ori fir de iarbă. Numai claxoanele autocamioanelor de mare tonaj, care treceau prin preajmă, tulburau liniștea mormintală vestind prezența, apropiată, a unui oraș industrial.

Într-adevăr, după ce serpuiește pe zeci de kilometri, autostrada transcanadiană se transformă dintr-odată în principala stradă din Sudbury, „capitala nichelului”. (În 1963, producția de nichel a Canadei a fost de aproximativ 219 000 de tone).

Am ajuns la Sudbury când soarele cobora spre asfințit. Orașul, cu strada principală străjuită de o parte și de alta de căsuțe din cărămidă cu un etaj pe care curgerea vremii a lăsat urme adinci, nu face impresia unui mare centru industrial. De altfel, o tăbliță aflată la intrarea în oraș arată că Sudbury nu are mai mult de 80 000 de locuitori. Întreprinderile nu se află în oraș. Sînt amplasate în afara lui, Sudbury fiind un fel de capitală. Dar numele hotelurilor, diverselor firme comerciale și chiar ale saloanelor de cofetărie și cosmetică arată că acolo e împărăția nichelului. Toate încep eu cuvîntul „nichel”. Numai după ce am cunoscut mai îndeaproape orașul, locuitorii și viața lor ne-am dat seama de ce e Sudbury considerat un oraș tipic canadian. Istoria lui este istoria valorificării subsolului Cana-

De-a lungul autostrăzii transcanadiene...

Mulți canadieni mi-au spus că Ottawa este orașul cel mai nepotrivit spre a-ți face o imagine despre Canada. Și, într-adevăr, trebuie să le dai dreptate. Orașul, a cărui viață pulsează doar în jurul Parlamentului și a numeroaselor instituții guvernamentale, nu poate fi considerat tipic, cu toate că și el are, evident, o seamă de trăsături caracteristice pentru Canada. „Dacă vrei să vezi, însă, un adevărat oraș canadian — mi-a spus un cunoscut ziarist — vizitează Sudbury”.

Așa încît, primul popas în cursul vizitei noastre l-am făcut la Sudbury. Ziaristul canadian avusese dreptate. Sudbury e realmente un oraș interesant în felul lui.

Cînd ieși din liniștita capitală a Canadei, nu-ți dai îndată seama că ai trecut hotarul unui mare oraș. Aproape fără să bagi de seamă, periferiile Ottawei se contopesc cu fermele, pășunile și pădurile din preajmă. Șoseaua taie, de obicei, străzile principale ale unor orașe miniaturale, cu căsuțe scunde. Numele unora dintre ele ca, bunăoară, Mettavana, Petavava sau simplu Vava sînt o reminiscență a vremurilor cînd pe aceste meleaguri trăiau indienii. Dar aceștia nu mai locuiesc de mult pe acolo. Acum, canadienii băstinași viețuiesc în rezervații speciale, separate de populația albă. De obicei, așezările lor au cel mult o mie de locuitori și neapărat câteva biserici. În preajma acestora se înalță filiale ale unor mari bănci, ca „Royal Bank of Canada” sau „Bank of Montreal”.

Nimeni nu poate rămîne indiferent la splendorul peisaj canadian. Orice cot al șoselei dezvăluia frumuseți care ne fermecau privirea: brazi și arțari, lacuri cu malurile acoperite de păduri și stînci abrupte de granit. Dar paralel cu șoseaua se întindeau îngrădituri de sîrmă ghimpată de care erau prinse tăblițe cu inscripții imperative: „Proprietate particulară. Accesul interzis”. Chiar și malurile rîurilor erau împrejmuite cu garduri. Doar aici-colo se vedea cite un indicator care anunța intrarea în parcul vreunui oraș de provincie. Canadienii frecventează cu plăcere astfel de locuri; își instalează corturi, aprind focul în sobițe de tuci special amenajate, au la dispoziție mese cu bănci și apă potabilă. Parcurile sînt bine întreținute și canadienii respectă curățenia.

dei, a descoperirii bogatelor zăcăminte de minereuri și a acaparării lor de către monopolurile străine. Sudbury este o cronică vie a exploatării citorva generații de emigranți și a luptei duse de sindicatele de mineri pentru apărarea intereselor muncitorilor.

Dacă ieși din oraș și cotești spre nord, șoseaua te duce în preajma unei plăci memoriale așezate lingă prima mină. Inscripția săpată în marmoră spune că în august 1882, echipele de constructori care lucrau la o cale ferată a companiei „Canadian Pacific”, au forat, la un moment dat, o stîncă din împrejurimi. Observînd o pată ruginie pe suprafața granitului, forjorul Tom Flanagan a făcut cîteva orificii și a descoperit astfel niște minerale: sulfat de nichel și cupru. Nimeni nu știe ce s-a întîmplat mai tîrziu cu Tom Flanagan, dar descoperirea lui a dat la iveală mari zăcăminte de metale valoroase.

Timp de aproape patru decenii, minele au trecut de la un proprietar la altul, pînă cînd, în cele din urmă, au intrat în posesia monopolului „International Nickel Company”, prescurtat „I.N.C.O.”, cu sediul la New York, pe Wall Street 67. „I.N.C.O.” controlează aproape 90 la sută din extracția de minereuri de nichel din lumea capitalistă. Filiala canadiană a acestui monopol stăpînește nu numai cele șapte mine, trei uzine de concașare și alte cîteva uzine metalurgice, ci tot ce se află pe o rază de treizeci de kilometri în jurul orașului Sudbury: terenuri, case, școli, cluburi. „I.N.C.O.” controlează activitatea instituțiilor de utilitate publică, are reprezentanți în consiliile municipale, tribunale, poliție, școli etc. Orașe întregi de mineri sînt de fapt proprietatea acestui monopol.

„Autobuzul nostru a oprit într-un asemenea oraș-safelit, cu numele de Copper-Cliff. O tăbliță cu inscripția „Șosea particulară. Trecerea pe proprie răspundere” — arăta că intrasem pe proprietățile „I.N.C.O.”.

N-am de gînd că descriu procesul tehnologic de obținere a nichelului și cuprului, de care am luat, fugitiv, cunoștință în uzinele din Copper-Cliff, dat fiind că e un lucru care cere cunoștințe de specialitate. Aș dori să subliniez numai că cine vizitează pentru prima oară o asemenea întreprindere, nu uită multă vreme uriașele concașoare, imensele secții compresoare

automatizate, cuptoarele în care arde sulf, convertizoarele care varsă foc. Ești cuprins de un sentiment de profund respect pentru muncitorii ale căror mâini bătașorite scot din măruntaiele pămîntului comorile ascunse de natură și le transformă într-un important produs pentru industria modernă.

Directorul secției relații industriale, Norman Wadge, ne-a primit într-un birou spațios.

— Cîți muncitori lucrează în minele și uzinele de aici? — l-am întrebat.

— Circa 14 000.

— Ce procent din acțiunile „I.N.C.O.” deține Canada?

— Cred că nu mai puțin de jumătate — ne-a răspuns directorul, după care a apăsat pe un buton și a cerut la microfon cifra exactă. Cu acest prilej am aflat, însă, că numai un sfert din totalul acțiunilor sînt proprietate canadiană.

— Beneficiile sînt mari? — l-am întrebat din nou pe director.

Wadge a scos dintr-un sertăraș al biroului bilanțul anului trecut și ni l-a întins. În felul acesta am aflat că în 1964 compania a realizat un beneficiu net de 146 milioane de dolari, cu 68 la sută mai mare decît acum cinci ani. În același rîstimp, dividendele au crescut cu 86 la sută, impozitele plătite de monopol, însă, numai cu zece la sută, deoarece „I.N.C.O.” se bucură de privilegiu deosebit.

„Șoferul conducea cu multă siguranță autobuzul pe străduțele întortocheate și înguste din Copper-Cliff. Căsuțele s-au înghesuit pe unde au putut, lipindu-se uneori chiar de peretele de stîncă. Multe din ele au aceeași vîrstă cu minele. Printre colinele de granit se înalță multe biserici. În general străzile mici și înguste fac o impresie dezolantă. Doar ici-colo se vede cite un copac firav. Vegetația e distrusă de praful de sulf.

„În cele din urmă autobuzul a părăsit orașul și a luat-o spre apus. Dar multă vreme în urma noastră am zărit o uriașă monedă de cinci cenți din nichel, care domina pustiul acoperit de pietre, fără viață.

V. Ozerov

PAKISTAN

O curiozitate geografică

Cele două mari diviziuni administrative ale Pakistanului: Pakistanul de vest și Pakistanul de est sînt despărțite de circa o mie șase sute de kilometri în linie dreaptă. Locuitorii din Dacca, de pildă, centrul politic, economic și cultural al Pakistanului de est, care vor să se ducă la Caraci, în Pakistanul de vest, cel mai mare centru economic al țării și fostă capitală pînă acum cîțiva ani, trebuie să călătorească numai cu avionul sau cu vaporul; între cele două provincii, despărțite între ele de teritoriul indian, nu există comunicații feroviare. Călătoria cu vaporul durează, de obicei, cîteva zile, dar avioanele cu reacție străbat distanța în trei ore.

Pakistanul s-a constituit ca stat în 1947, în urma împărțirii, pe criterii religioase, în două state independente a fostei colonii engleze India. În Pakistan au fost înglobate teritoriile locuite de musulmani, iar în India cele cu populație de religie hindusă. În felul acesta, a luat naștere o curiozitate geografică: țara a fost împărțită în două provincii situate la mare depărtare una de alta (la extremitățile statului indian) și avînd condiții naturale foarte diferite. Din cei 946 700 de kilometri pătrați cit este suprafața totală a țării, Pakistanul de vest, care este și regiunea cea mai dezvoltată, ocupă 804 000 km.

În timp ce Dacca, așezată în apropierea Gangelui, este împrejmuată de cîmpii și erînguri înverzite, care se întind de-a lungul nenumăraților afluenți ai fluviului, Caraci se află într-un deșert cafeniu, pîrjolit de soare, în care fiecare litru de apă e scos de la mari adîncimi. Pakistanul de vest duce lipsă de apă, în timp ce Pakistanul de est are uneori de suferit din pricina abundenței ei. O mare calamitate pentru această provincie sînt uraganele, care se abat asupra ei dinspre Golful Bengal, pricinuind imense pagube. Uraganul care a bîntuit regiunea de coastă în primăvara lui 1963, de pildă, s-a soldat cu 10 000 de victime omenești și cu dispariția a peste 80 000 de vite.

Datorită climatei subecuatoriale musonice, în multe regiuni din Pakistanul de est se obțin două sau chiar trei recolte pe an. Iuta cultivată aici e celebră în întreaga lume, Pakistanul situîndu-se pe primul loc printre țările care produc această prețioasă materie primă (40 la sută din producția mondială); de altfel, iuta e și principalul său articol de export (mai bine de o treime din cifra globală a exporturilor). Din iută se fabrică odgoane rezistente, saci, diverse țesături și covoare. Dar și orezul cultivat în provincia estică a Pakistanului este foarte căutat pe piața mondială, fiind un excelent material de sămînță.

M. Iordanski

globul

MAURITANIA

Nisip și palmieri

Nisip și soare orbitor. Cit vezi cu ochii un deșert nemărginit, care de veacuri pare că nu s-a schimbat deloc. Pămîntul e literalmente ars și crăpat din pricina secetei. Este atît de puțină apă încît descoperirea unui izvor constituie un eveniment în viața populației. Singurul rîu permanent este Senegalul care străbate partea sudică a țării; în rest, alimenta-rea cu apă se face din izvoare freatiche.

În schimb subsolul țării ascunde mari zăcăminte de minereuri de fier care, după calculele experților, s-ar ridica la circa 100 de milioane de tone. O altă bogăție a țării sînt animalele. Aproape trei sferturi din populația Mauritaniei se ocupă cu creșterea vitelor. Conform unor calcule aproximative, Mauritania are circa 300 000 de cămile, aproape un milion de cornute mari și cațfri, precum și aproximativ cinci milioane de oi și capre.

Oaza Șinghetii era cîndva vestită în lumea musulmană pentru cele 11 moschei ale ei. În veacul al XV-lea, arabii făceau pelerinaje la acest important centru religios. Acum, însă, frumoasele moschei sînt ruine; deasupra oazei nu se mai înalță decît un singur minaret...

Dar și astăzi, mii de credincioși mauritani pornesc în fiecare an, în august, spre Șinghetii. Mulți fac, însă, lungă și obositoare călătorie nu numai ca să se închine în acest loc sfînt ci pentru că sînt atrași și de bogata recoltă de curmale obținută pe pămîntul roditor al oazei. La o ceașcă de ceai tare, sorbit la umbra palmierilor, se poartă interminabile discuții religioase și politice iar seara se execută dansuri rituale.

După ce rezervele de curmale au fost consumate iar praful de pușcă și sarea au fost schimbate pe oi și capre, după ce multe din fetele venite la Șinghetii s-au măritat, poverile au fost încărcate pe cămile și s-a sorbit ultima înghițitură de ceai, caravanele pornesc iar la drum.

În Mauritania poți vedea foarte des astfel de scene: în umbra unor corturi sau a copacilor, cărturari bătrîni predau unor copii și tineri preceptele islamului și scrierea arabă. Bătrînii marabuți, cunoscători ai coranului și străvechilor tradiții ale diverselor triburi, călătoresc de colo-colo pe cămile, ducînd cu ei adevărate biblioteci. La hotarul cu Sahara se află niște moschei care adăpostesc între zidurile lor adevărate comori ale vechii culturi arabe.

I. Korneev

Și serpii îmbătrînesc...

PORTRETE

Vorbărețul Kukonia

L-am adoptat pe Kukonia fără să stau pe gânduri. Are genele roșii, pe cap o tichie neagră, pantalonși albaștri, aripile verzi captușite cu galben. O frumusețe de papagal!

Prima zi mi-am petrecut-o așteptând în zadar să-i aud glasul. Știam că-i place să vorbească. Se vede, însă, că nu se obișnuise încă cu noul lui domiciliu. Abia spre seară, când s-a apropiat de pătuțul lui (o lădiță în care așternusem niște cirpe) am auzit un glas gros, bărbătesc: „Dormi, Kukonia, dormi, drăguțule!”.

A doua zi dimineața m-a trezit același glas: „Kukonia, frumusețule, vorbește, hai, spune ceva. Lionea, Lionea, nu fuma, auzi ce-ți spun? Aud, aud” După care a urmat: „Scumpule, drăguțule, orătanie afurisită, huliganule, de ce strigi, nesuferitule? Ce vrei, spune? Ha-ha-ha! De ce te-ai speriat?” ș.a.m.d. Am fost uimit. Bagajul de cuvinte al lui Kukonia între-acea toate așteptările.

Intr-o zi îmi beam ceaiul lângă colivia lui Kukonia și, cufundat în lectură, am

uitat să-i ofer și lui ceva. Lucru care i-a displicut căci m-am pomenit, deodată, cu întrebarea nu prea reverențioasă: „Ce tot halești? Dă-i și lui Kukonia!” Amuzat, m-am prefăcut că nu-l aud. Țintuindu-mă cu privirea, printre zăbrelele coliviei, îmi strigă poruncitor: „Dă-mi și mie ceva, n-auzi ce-ți spun?” Evident, n-am mai rezistat și i-am întins o bucată de piine cu unt.

În altă zi, întorcându-mă acasă, Kukonia mă întâmpină cu un „Hai, povestește-mi, pe unde ai umblat și ce-ai făcut?” imitând atât de bine intonația glasului omenească încât eram cât pe-acți să-i răspund. Iar altădată, în timp ce un prieten al meu şahist îmi povestea cu însuflețire despre ultimele-i succese, Kukonia, care părea că-l ascultă cu atenție, interveni zeflemositor: „Te lauzi! Te lauzi! Nu-i frumos!”.

Dar Kukonia e vorbăreț numai când are el chef. Se întâmplă să se încapățineze și să tacă ore întregi, tocmai când mi-ar plăcea să-și demonstreze talentul în fața prietenilor. În cele din urmă, însă, am învățat un șiretlic care nu dă greș. E de ajuns să-i spun: „Nu vrei să vorbești? Bine, atunci noi plecăm!” ca pasărea să debiteze, pe nerăsuflăte, tot ce știe. Căci Kukonia, ca toate ființele vorbărețe, e sociabil. Îi place să fie în centrul atenției, e drăgăstos cu cei de care s-a atașat, rezervat cu străinii. Și foarte supărațios. Pentru că o colegă, Galina Mihailovna, nu i-a dat voie să-i ciugulească gulerul de blană, s-a îmbufnat și nu numai că n-a mai primit-o cu obișnuitele exclamații de bucurie dar s-a repezit la ea și a început s-o ciocănească în cap. Galinei Mihailovna i-a trebuit o lună de răbdare și drăgălășenie ca să restabilească prietenia cu Kukonia.

În sfârșit, pentru a întregi portretul lui

La muzeul Timiriachev din Moscova s-a deschis zilele trecute expoziția „Oamenii fosili și lumea modernă”, cuprinzând sculpturi ale celebrului antropolog sovietic M. Gherasimov. Pentru a ilustra tema expoziției, un reporter fotografic a avut ingenioasa idee de a plasa acest om din Neanderthal în plin centrul orașului, pe o arteră foarte circulată.

Kukonia, trebuie să mai adaug că e mare meșter în a fluiera și reproduce fără cusur arii din opere.

Desigur, tovărășia papagalilor nu e chiar totdeauna amuzantă. Am o colecție întreagă și când se pornesc toți să vorbească îți vine să-ți iei lumea în cap. Deși, la drept vorbind, nici atunci nu lipsesc situațiile comice. Într-o zi, scos din fire, le-am strigat să tacă. Mă adresasem mai ales unui papagal Kakadu, neobișnuit de gălăgios. Dar un altul, originar din pădurile Amazoanelor, mi-a răspuns calm: „Ușor! Ușor!”

A. Batuev

REȚETE ANTICE

De ce a fost frumoasă Cleopatra?

Pentru că a folosit crema cutare ar fi răspuns textul reclamei unei firme de produse cosmetice. Dar pentru că cei care au găsit rețeta sunt foarte departe de astfel de intenții, ne luăm noi libertatea de a relata ceea ce niște arheologi din Cairo au putut citi pe o tăbliță datând din secolul IV î.e.n. Ei au descifrat rețeta unei creme foarte rare folosite de femeile din înalta societate a Egiptului antic. Printre acestea, și regina Cleopatra, vestită prin frumusețea ei.

Eficacitatea cremei era asigurată de un extract din bulbul unei plante ce se cultiva în antichitate în Libia. În momentul de față, un grup de agronomi din R.A.U. se străduiesc să găsească această plantă și s-o cultive. Dacă experiența va reuși — și să sperăm că va reuși — în arsenalul Cleopatrelor moderne va intra o nouă armă de temut...

(Din „Vokrug sveta“)

MIRACOLELE NATURII

„Bonsai“

Acești copăcei miniaturali par descinși parcă dintr-o țară de basm. Dar nu, sunt arțari, pini, vișini, cedri cu o înălțime de numai câțiva zeci de centimetri, creșcuți și îngrijiți de celebrii meșteri-grădinari japonezi, a căror artă are o vechime de secole. Într-adevăr, manuscrise de la începutul secolului al XIII-lea relatează despre cultivarea copacilor pitici în scopuri decorative.

În munții din nordul Japoniei clima e aspră. Zăpezile și vânturile reci încetinesc creșterea copacilor înfipti în crăpăturile stincilor. Spre acești copaci își îndreaptă privirile căutătorii de puieți „bonsai”, cum sint numiți în Japonia pitici vegetali creșcuți în vase de ceramică. Înfruntând multe greutăți, ei descoperă în coclauri muntoase aproape inaccesibile exemplare de copăcei care, în ciuda vântului, și-au păstrat eleganța formelor și bogăția coroanei. Transplantați în vase de ceramică și îngrijiți cu pricepere, „bonsaii” trăiesc sute de ani. Se cunosc exem-

plare care vor împlini curind 6 mie de ani.

Copăceii „bonsai” sînt transmiși din generație în generație, desigur nu fără eforturi. Căci „bonsaii” sînt foarte sensibili, le place ca pămîntul din vase să fie întotdeauna umed, destul de afinat pentru a asigura o bună aerisire, schimbat des și îngrășat. Rădăcinile cer și ele o anu-

mită „toaletă” ca și coroana, care trebuie din când în când tunsă fără a deforma, bineînțeles, forma naturală a plantei.

Fiecare exemplar de „bonsai” e o mică capodoperă, rezultată din colaborarea omului cu natura. Expozițiile anuale de copăcei liliputani sînt organizate, de aceea, în galeriile de artă din Tokio.

(Din „Nauka i jizni“)

DE LA OBÎRȘIE...

Darul lui Ishvar

„Atotputernicul rajah al statului Benares n-avea copii. De aceea, a început să se roage zeului Ishvar să-i dăruiască un fiu. Ishvar i-a ascultat ruga. Și a trimis rajahului o sămînță din care a crescut trestia de zahăr. Iar printre tulpinile trestiei a găsit un băiețel...”

Așa glăsuiește o veche legendă indiană, care are un simbul de adevăr. Căci India e, într-adevăr, patria trestiei de zahăr. Indienii au folosit-o ca aliment cu mulți ani înaintea erei noastre. După cum tot în vechile scrieri indiene apare, pentru întâia oară, denumirea de „tsakar” care a pătruns și s-a menținut în multe limbi. În secolul IV î.e.n. un comandant de oști al lui Alexandru Macedon scria că „în India există o trestie care dă miere fără albine” avînd în vedere, probabil, siropul ce se extrăgea din trestia de zahăr, căci zahărul așa cum îl știm azi, a început să fie fabricat mult mai târziu, prin anii 300—500 e.n.

Marșul triumfal al trestiei de zahăr a început cam prin anul 600. Atunci a început să fie cultivată trestia în Persia. De acolo a trecut în Arabia și în toate țările euceriite de arabi, printre care și în Egipt. Alchimistilor egipteni le datorăm primele încercări de rafinare a zahărului.

Prețul zahărului era atât de ridicat încît numai cei avuți se puteau delecta cu el. Și încă cu o oarecare cumpătare. În 1163, regele Franței, Ludovic al VII-lea, care primise în dar o căpătină de zahăr, a păstrat-o ca pe un obiect de preț.

În evul mediu, corăbiile venețiene au purtat peste mări și oceane bogăția dulce, produsă în cantități din ce în ce mai mari de înfloritorul oraș de pe Adriatică. Peste alte două secole, Spania și Portugalia posedau întinse plantații de trestie de zahăr în toate insulele și pămînturile descoperite de ele. Iar în secolul XVII, cînd obiceiul de a bea ceai și cafea a fost ridicat la rangul de modă, producția de zahăr a cunoscut un stimulente fără egal. America Latină acoperea cu ușurință toate necesitățile industriei zahărului.

Apoi, brusc, Europa a rămas fără zahăr. Asta s-a întimplat în timpul războaielor napoleoniene, cînd puternica flotă engleză nu îngăduia țărilor continentale să-și trimită corăbiile peste ocean. Așa a intrat în horă concurența trestiei de zahăr, sfecla de zahăr, valorificată de un grup de chimiști germani. Populația Europei a trebuit să accepte acest „surogat” din pricina greutăților războiului, dar o dată cu terminarea lui, s-a întors cu voluptate la zahărul extras din trestie.

Chimiștii și-au continuat, însă, experiențele. Și, o dată cu sporirea procentului de zahăr din sfeclă, aceasta a devenit o demnă rivală a trestiei. Demnă dar nu de temut, căci trestia de zahăr continuă să-și mențină înțietatea pînă în zilele noastre.

I. Krasnov

EDIȚIE SPECIALĂ

Încă un monstru?

Francezul Robert Le Serrek nu și-ar fi închipuit niciodată că excursia lui în Australia va produce vilvă.

Impresiile lui turistice semănau ca două picături de apă cu ale altor drumeți anonimi. Pînă în ziua cînd, plimbîndu-se cu barca de-a lungul coastei nord-estice a Australiei, a zărit în apă o dihanie uriașă. Apa era perfect limpede și, la o adîncime de 2,5 metri, vietatea putea fi admirată, ca să zicem așa, în toată splendoarea ei. Ne abținem să conjeturăm asupra a ceea ce ar fi făcut alteineva în locul lui Le Serrek și ne mulțumim să spunem că turistul nostru nu s-a pierdut cu firea, ci a făcut în grabă câteva fotografii ale „monstrului” subacvatic. Imobilitatea acestuia din urmă i-a sporit, apoi, curajul și Le Serrek, însoțit de cîțiva înotători sub apă, s-a afundat în ocean apropiindu-se de gigant pînă la o distanță de șase metri. Temerarii exploratori ar fi încercat să se apropie și mai mult dar, la un moment dat, vietatea și-a întors încet capul spre intruși, făcîndu-i să-și amintească subit de zicala „fuga e rușinoasă dar e sănătoasă”.

Soția lui Le Serrek, care urmărea scotocind barca, a observat că imediat după aceea gigantul a dispărut în adîncuri.

Cum îi s-a înfățișat lui Le Serrek și tovarășilor săi făptura de sub apă? Un cap masiv, rotund, cu un diametru de peste doi metri și o gură fără dinți; pielea zgrunțuroasă, neagră, cu inele cafenii dispuse la fiecare 1,5 metri; un corp lung de 23—25 metri, fără înotătoare, cu un diametru de vreo 0,75 metri și îngustîndu-se spre coadă; ochi mici, de un verde spălăcit, dispuși pe verticală. În total, o apariție ca de pe alte tărîmuri...

Așadar, încă un monstru? Desigur, un răspuns afirmativ ar inflăcări imaginațiile aprinse. Dar vai! Argumentele specialiștilor sună atât de prozaipe cînd arată că gigantul cu ochii verticali, monstrul negru, descendent al reptilelor de altă dată etc., etc. nu e decît un țipar! Un biet țipar care îi sperie, însă, pe profani prin dimensiunile sale neobișnuite. Căci oceanul e leagănul multor vietăți neobișnuit de mari, cu lungimi de 18—20 de metri. Iar țiparul nostru s-a nimerit să fie, după părerea unor specialiști autorizați, o variantă din cele 360 cite a creat natura.

(Din „Nedelea“)

DE PRETUTINDENI

Cu actele în regulă

Pentru a putea trece hotarul în Franța, Zaa, dromaderul alb dăruit de statul tunisian unei grădini zoologice din Paris, a avut nevoie de un pașaport. Semnat de ministrul afacerilor externe din Tunisia, pașaportul cuprindea fotografia animalului, amprenta copitei sale, iar, la rubrica „Semne particulare”, menționa „cocoasă”.

Fără intervenția vecinilor

O firmă engleză a lansat pe piață un „ceas de împăcare”. În caz de diferend conjugal, e de ajuns ca posesorii să apese pe un buton ca după 45 de minute (cel mai lung timp admisibil în asemenea împrejurări) ceasul să întrebe: „V-ați împăcat și sărutat?” Bunele intenții ale fabricanților sînt știrbite oarecum de faptul că ceasul trebuie întors la deschiderea „discuțiilor”. „Vă obișnuiți, însă, repede cu aceasta” asigură prospectul.

De ce nu, cînd știm că orice reflex poate fi fixat!

Cumpărați

CONFECȚII ÎN RATE**ECONOMISIȚI
TIMP ȘI BANI!****Magazinele de specialitate vă stau
la dispoziție cu un sortiment
bogat de confecții care se vînd și cu
PLATA ÎN RATE****UNIFORME ȘCOLARE***pentru băieți și fete
sortimente noi***FRUMOASE****PRACTICE****REZISTENTE****S-au pus în vânzare cu începere de la 15 iulie a. c.
în întreaga țară****COMPLEXUL
PENTRU INDUSTRIALIZAREA
LEMNULUI****PRODUCE:****PLĂCI AGLOMERATE CU RĂȘINI
UREOFORM-ALDEHIDA DIN AȘCHII
DE LEMN TRIPLU STRATIFICAT.****Economice, stabile, grosimi uniforme,
randament sporit la croire, perfect
plane, formate practice, se pot furni-
rui etc.****DOMENII DE UTILIZARE****• Mobilier • plapoane • pereți despăr-
țitori • amenajări interioare • va-
goane tramvai • lambriuri • con-
strucții navale etc.**Greutate specifică 60
kg/mc.Grosimi: 8, 12, 16, 19, 22
mm.Formate: 1830/3660, 1830/
1830, 2440/1830, 1220/
1830 mm.**C.I.L.
BRAILA****Stofe de
calitate****LIBERTATEA**

I. I. S. - SIBIU

Bogat și variat sortiment de desene și culori**Gospodine!
Ușor și repede preparați în casă
prăjituri proaspete și aspectuoase cu**

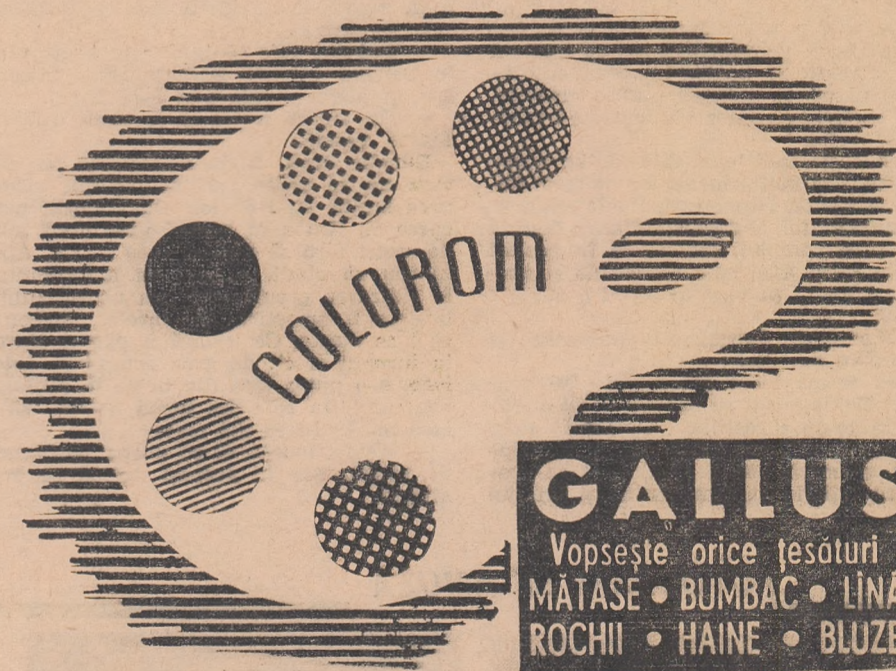
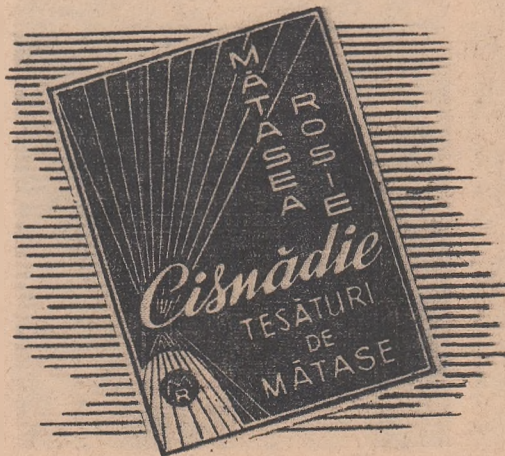
FOILE DE PRĂJITURI (tortă)

CASNICA

PACHETUL 5 LEI

PRODUSE DE ÎNTREPRINDEREA

DUNĂREANA = GALATI**COLOROM****GALLUS****Vopsește orice țesături
MĂTASE • BUMBAC • LÎNĂ
ROCHII • HAINE • BLUZE****mătasea roșie**
CISNĂDIE**PENTRU
CONFECȚII**

CEREȚI

ȚESĂTURILE

DE

MĂTASE ȘI RELON

PRODUSE DE

Declarația de dragoste

O declarație de dragoste e, în general, o treabă destul de grea. O declarație de dragoste după o cerere în căsătorie respinsă e o treabă de două ori mai grea.

Sculptorul Baklajanski era perfect conștient că, la urma urmei, trebuia să-i spună Katiei o singură propoziție, foarte simplă, alcătuită din numai două cuvinte: „Te iubesc“. Dar asta nu-i simplifica situația. Știa că fără o pregătire prealabilă nu va putea rosti niciodată propoziția, cea mai grea din cile există. Trebuia să pregătească un cadru potrivit, să creeze o atmosferă propice.

„Pe vremuri, declarațiile se făceau la bal, gîndea Baklajanski emoționat la culme. Se pare că dansul dă o anume ușurință și naturalețe...”

— Să mergem să dansăm, Katea, propuse el hotărît.

Katea, căreia îi plăcea să danseze, primi bucurioasă. Baklajanski o cuprinsese foarte grav cu brațul și încremeni în așteptarea momentului cînd îi va fi mai ușor să înceapă. Măsurile se succedau una după alta, dar el aștepta răbdător. Din cînd în cînd spunea doar cu un aer vinovat: „Îndată, îndată“, apoi încerca timid să țopăie cînd pe un picior cînd pe celălalt, dar nu se mișca din loc. De fiecare dată i se părea că nu sosise încă momentul potrivit pentru a începe. În cele din urmă, renunțînd să mai studieze ritmul muzicii se aruncă în dans de parcă s-ar fi aruncat în prăpastie. În aceeași clipă muzica încetă.

Toți începură să aplaude. Involuntar Baklajanski se înclină apoi se rușină, roși și-i șopti Katiei:

— Trebuie să-ți spun ceva...

Dar muzica începu din nou fără ca el să fi izbutit să-și spună pasul.

Baklajanski nu știa să danseze. Picioarele-i stîngace încălcău toate legile ritmului. Mai mult, izbutea să calce pe picioare nu numai fata cu care dansa și pe el însuși, dar și pechile care aveau imprudenta să intre în raza lui de acțiune. Iar cei pe care nu-i putea ajunge cu picioarele se pomeneau agățați de mîna lui, zvirilî undeva departe, și pînă la urmă nu scăpau fără să fie călcați.

Scuzele îi răpeau tot timpul. Nici gînd să spună Katiei vreo vorbă care să nu aibă o legătură directă cu cumplitul dans. În cele din urmă, Baklajanski se călcă pe picior pentru ultima oară, se scuză nervos, apoi plecară.

Momentul prielnic pentru declarație trecuse fără speranță de întoarcere. Totul trebuia luat de la capăt.

Baklajanski o duse pe Katea în colțul cel mai depărtat al Parcului de cultură și odihnă.

Acolo zări o săgeată de placaj cu inscripția „Spre jocurile distractive“. Cită ai clipi, în minte îi încolți un plan cutezător. „O plimb cu călușei pînă o ameteșc, hotărî el, îi neutralizez vigilența și-i mărturisesc totul!”

Deodată, drumul le fu tăiat de un agregat uriaș, din metal lucios, cu motorul duind asurzitor. Hipnotizat, Baklajanski se opri înaintea lui. O nacelă metalică descria un looping complet, rotindu-se în același timp în jurul axei sale orizontale și executînd o figură pe care aviatorii o numesc „tonou“.

— O ameteșc, bombăni Baklajanski și se așeză în nacelă...

Katea ocupă locul din spate. Motorul urui și Baklajanski se pomeni sucit și răsucit în toate direcțiile. Oamenii care pînă atunci stătuseră împrejurul grilajului se aplecară într-o rină, apoi se așezară cu toții în cap, antrenînd și grilajul

inconjurător, lipit de picioarele lor. Vîntul vuia. Baklajanski îi ținea isonul gemînd încetîșor. Din toate părțile porniră să cadă peste el case, copaci, lacuri cu bărcile care pluteau pe ele, cărările parcului cu oamenii care se plimbau...

Fu scos din nacelă fără cravată, fără actele din buzunarul hainei și fără grai. Cravata și actele fură găsite în iarbă și aduse îndată; graiul, însă, și-l regăsi ceva mai tîrziu.

Cu o naturalețe pe care numai starea de semileșin i-o putea da, sculptorul îngăimă: „Să mergem, Katea!“ și o apucă de braț pe casierîță.

— Katea, continuă el apoi jalnic, lăsînd brațul fetei, vād că avem gusturi diferiți... E chiar atît de rău?

— E foarte bine, spuse Katea duios. Altfel ne-am fi plictisit.

Cuvintele Katiei și tonul cu care fuseră spuse avură asupra sculptorului efec-

tul unui balsam înviorător. Făcu un salt și luînd-o pe fată de braț o conduse spre o alei întunecoasă, scaldată în lumina palidă a lunii.

Dansul și șoaptele timide la ureche îi păreau acum jumătăți de măsură. Simțea nevoia să facă pentru Katea ceva neobișnuit, poate puțin demodat, cu atît mai mult cu cît alean umbroasă îl predispuinea la asta.

— Îmi dai voie să te duc în brațe pînă la bancă? întrebă Baklajanski, trăgînd aer în piept pentru a-și face curaj.

— Da, surise Katea și se simți deodată foarte veselă.

Băncile erau, însă, repartizate pe alei cum nu se poate mai neuniform. Cînd prea multe, cînd de loc. Baklajanski parcurse cu Katea în brațe vreo două sute de metri fără să dea de vreo bancă. Apoi începu să simtă că n-avea antrenament la ridicarea greutateilor. Din neobișnuit, brațele îi amorțiră. Picioarele începură să i se moaie. Ce ușoară îi părusse Katea la început și cît de grea acum! Se înțelege, n-o putea lăsa din brațe în mijlocul drumului. În cele din urmă hotărî să-și facă mărturisirea din mers.

— Katea, începu el cu vocea sugrumată de efort... dar în aceeași clipă se auzi strigat.

Se întoarse și văzu cu groază un cunoscut critic literar îndreptîndu-se spre el. Întîlnirea era atît de neașteptată încît Baklajanski se fistici, uită s-o lase jos pe Katea și rămase cu ea în brațe.

Criticul, care se apropiase între timp și văzuse ce purta sculptorul în brațe, se fistici și el.

— Solul e de așa natură, încercă sculptorul să găsească un argument științific, încît trebuie purtată în brațe...

— Da, e umed, încuviință criticul.

— Vezi bine, nisipul... confirmă Baklajanski.

Apoi rămaseră tăcuți unul în fața altuia: Baklajanski cu Katea în brațe și criticul, foarte stingherit că le tulburase singurătatea. Katea, mușcîndu-și buzele pentru a nu ride, trăgea cu coada ochiului la cei doi bărbați așteptînd, curiosă, să vadă cum vor ieși din încurcatură. Cînd tăcerea deveni imposibil de suportat, Katea hotărî să-l ajute pe sărmanul Baklajanski să găsească un prilej pentru a o lăsa din brațe.

— Nu vrei să mi-l prezinți pe prietenul dumitale? rosti ea reținîndu-și risul.

— Ba da, cum să nu, îngăimă Baklajanski rușinat și, zăpăcîndu-se, o strînse și mai tare la piept.

— Ivanova, șopti Katea din brațele sculptorului.

— Kișkinazi, se prezentă criticul. Încîntat să vă cunosc.

După care imaginația celor doi bărbați secă și amîndoi tăcură din nou.

— Să-mi dai un telefon, biigui în cele din urmă criticul.

— Neapărat! se bucură sculptorul.

— Îmi știi numărul de telefon?

— Nu, mărturisî imprudentul Baklajanski, întîrziînd din nou despărțirea salvatoare.

— Dă-mi un creion să ți-l notez, ceru criticul prevenitor.

Baklajanski încercă să scoată cu dinții creionul din buzunarul interior al hainei, dar nu reuși să execute acest număr acrobatic. După încă o încercare nereușită, o întinse automat pe Katea criticului și, spre propria sa surprindere, se auzi spunînd:

— Fii bun și ține puțin!

Kișkinazi, docil, se pregăti s-o țină pe Katea, dar ea sări din brațele lui Baklajanski și, zîmbînd, îi întinse stiloul. Baklajanski privi stiloul, pe Katea, apoi pe critic și, înțelegînd dintr-o dată situația, se zăpăci și mai mult și-și notă la repezeală în agenda propriu său număr de telefon.

— Mă duc, spuse timid criticul. Să treceți pe la mine...

— Nu ne uita nici d-ta, îi răspunse Baklajanski.

Criticul dispăru în întuneric, în tușișuri.

— Scarta!... suspină Baklajanski.

Știa că nu va mai fi în stare să-i spună Katiei „te iubesc“ și, ca atare, nu mai avea ce nădăjdui. Simțea totuși nevoia să săvîrșească un act de eroism în cinstea fetei pe care o iubea, pentru ca în inima ei să rămînă neștearsă amintirea acelei întîlniri.

— Katea, îi veni subit o idee, dacă vrei, mă cațăr pe un copac. Pînă sus în vîrf!

— Nu știu ce să-ți spun... îi răspunse Katea buimăcîită.

Dar Baklajanski n-o mai asculta. Incepu să se cațere, să se cațere cu disperare.

Cine știe cum s-ar fi terminat acest avînt plin de inspirație, dacă n-ar fi fost întrerupt de fluieratul poruncitor al unui milițian. Sculptorul se aplecă peste cracă. Jos stătea o fată-milițian cu mîna la cozoroc.

— Cetățene, călcați regulamentul! îl admonestă ea sever.

— Ba nu, nu-l încalc! îi întoarse vorba sculptorul, întins pe o cracă.

— Coboriți!

— Ușor de zis! Dar cum să cobor? se revoltă Baklajanski. Urcă d-ta pînă aici! Pînă la urmă sculptorul fu coborît cu ajutorul unei scări...

Seara se încheie la secția de miliție. Ofițerul de serviciu întocmi un proces-verbal.

— Contravenient, i se adresă el lui Baklajanski, explicați-mi: ce v-a determinat să vă urcați în copac?

— E foarte greu să vă dau o explicație științifică, se apără Baklajanski emoționat. Înțelegeți, sint îndrăgostit... începu Baklajanski și încremeni. Mărturisirea fatală fusese rostită!

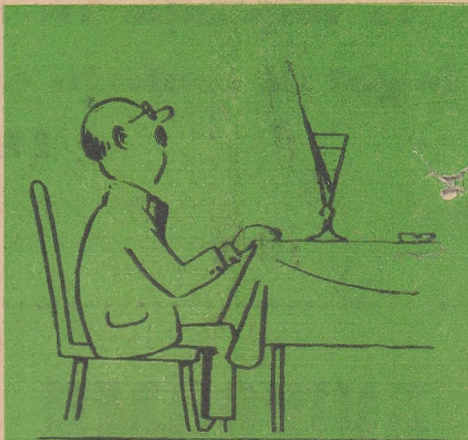
— Martoră, ce puteți adăuga? — se adresă ofițerul Katiei.

— Nimic altceva, decît că-l iubesc pe contravenient, surise Katea.

Ofițerul de serviciu se sculă, rupse cu grijă procesul-verbal, zvirli bucățelele de hîrtie în coș și, apropiindu-se de ușă, o deschise larg în fața Katiei și a lui Baklajanski.

Gestul lui putea să însemne, pur și simplu, că n-are timp de pierdut cu îndrăgostiții sau că are alte treburi, dar ușa pe care o deschisese în fața Katiei și a lui Baklajanski părea să fie ușa ce li se deschidea spre viața lor viitoare...

V. Dihovicini și V. Slobodskoi

Fără cuvinte

În trecut

Se bucura de faima unui om deștept și cult. Ceea ce îl scutea de efortul de a fi așa și în realitate.

Unii oameni se gîndesc atît de mult la ei înșiși, încît nu mai au timp să gîndească despre ei înșiși.

Cînd un șarpe veninos vrea să glumească, nu știe ce să facă cu veninul.

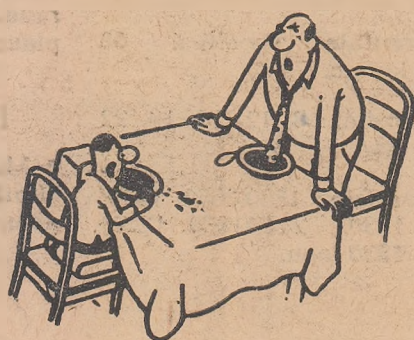
Veșnic nemulțumit: dacă i-ai dăruit întreg Universul, ar mai cere pe deasupra și hîrtie de împachetat.

Dragostea veche nu ruginește. Se usucă.

Căsătoria e un „da“ unic, urmat de un lung șir de „nu“.

Producția lunară de gheață a fabricii se afla în gîslul directorului.

Judecînd după comportare, a coborît din maimuță abia zilele astea.

— Ți-am spus să mîncîci frumos!

FOTOGRAFII SE AMUZĂ

Trucaj tehnic dar expresii naturale.